

PAROLE

Jätkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen jäsenlehti

Joulukuu 2025 • nro 4 (364) • 94. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

Sisällys

Pääkirjoitus: Jääkärien ja sotavankien avustajat	3
Koko nykyinen Puolustusvoimien organisaatio rakentuu jääkärien tekemän työn varaan.....	4
Kolumni Pertti Laatikainen: Jääkäriliikkeen opit.....	11
Jääkärivärväys Kortesjärvellä	12
Jääkäriteemainen esitelmätilaisuus Lempäälässä.....	14
Osastojen yhteyshenkilöt.....	15
Suomalaiset reserviläiset yhteistyössä Saksan vuoristojääkäreiden kanssa.....	16
Jääkärieversti Eino Ilmari Järvinen ”Ukko muita uljahampi.....	20
Jääkärin rakkaus	24
Majurit matkalla – Albania	27
Ennakkotiedote Perinneyhdistyksen kesäretkestä 2026	31
Kevätkokouskutsu	32
Jääkärien Helsinki – Jääkärien jäljillä -projekti käynnistyy.....	33
Jääkärisäätiön avustukset ja apurahat.....	33
Mahtavin marssilaulu.....	34
Kirjeitä toimitukselle	35
Kirjallisuutta	36

Etukannen kuvateksti: Gustav Hägglundille myönnetty 1. luokan vapaudenristin rintatähti.
Merkin on suunnitellut Akseli Gallen-Kallela.

Pääkirjoitus

Jääkärien ja sotavankien avustajat

Teksti Mikko Ilkko

Jääkärien värväys ei tapahtunut keskusjohtoisesti vaan mahdollistui epävirallisten verkostojen ja henkilökohtaisten suhteiden tukemana. Samanlainen logiikka on ollut ensimmäisessä maailmansodassa Venäjän sotavangeiksi jääneiden auttamisessa pakenemaan takaisin kotimaihinsa.

Ensimmäisen maailmansodan aikana Saksan ja sen liittolaismaiden vangiksi jääneitä sotilaita laitettiin pakkotyöhön Muurmannin radan rakennustöihin. Heitä karkasi merkittäviä määriä Suomen läpi Ruotsiin, josta he pääsivät kotimaihinsa. Tuolloin vielä Venäjään kuuluneen Suomen läpi liikkueensa he tarvitsivat paikallisilta tukea.

Tuoreessa kirjassaan Jouko Saraniemi yhdistää jääkäreiden ja sotavankien avun. *Itsenäisyyden asialla Pohjois-Suomessa ja vieropalkisilla* -teoksessaan Saraniemi käsittelee jääkärivärväystä ja pakoapua Arvid Niskalan henkilön kautta. Niskalan omien sanojen mukaan hän oli auttanut satoja vankeja pakenemaan Venäjältä Suomen läpi, missä tosin voi olla

lapinlisää mukana. ”Sivutoimenaan” Niskala muistelee värvänneensä 10–15 jääkäreä.

Jääkäriliikkeellä ja pakoavulla oli leikkauskohtansa, sillä Niskalan lisäksi oli muitakin henkilöitä, jotka toimivat molemmissa. Sotavankien oppaat ja komennuksella olleet jääkärit ovat tehneet yhteistyötä. Väestökin on ollut myötämielinen paenneita kohtaan. Tosin on ollut niitäkin, jotka ovat ilmoittaneet havainnoistaan poliisille.

Pakoapu ei ole ollut kuitenkaan hohdokasta työtä. Eikä siitä juuri ole jäänyt dokumentaatiota toiminnan laittoman luonteen takia. Epäselvää on, kuinka moni auttaja toimi siinä rahan takia, ideologisista syistä tai saksalaisten paineen alla.

Jonkun mielestä voi olla mautonta verrata tuota ensimmäisen maailmansodan tilannetta tämän hetken käynnissä olevaan sotaan Ukrainassa. Mutta historiasta oppiminen edellyttää rohkeitakin analogioita.

Ukraina ja Venäjä ovat vaihtaneet sotavangeja. Ei ole tiedossa paljonko sotavangeja on onnistunut kar-

kaamaan toiseen maahan käynnissä olevan sodan aikana. Ehkä reilut sata vuotta sitten Muurmannin ratatyömaalta on päässyt helpommin karkaamaan kuin tämän päivän sotavankien säilytyksestä. Olosuhteet ovat epäilemättä olleet karummat ensimmäisen maailmansodan aikana. Tänä päivänä sotavankien auttaminen Venäjällä lienee vaikeampaa nykyaikaisen tehokkaan tiedustelu- ja turvallisuuskoneiston takia.

Suomalaiset ovat ottaneet vastaan ukrainalaista turvapaikanhakijaa tai pakolaista. Suomi on monien muiden maiden tavoin auttanut Ukrainaa erilaisilla tukimuodoilla. Tämän kaltaisilla avustuskeinoilla on yhteiskunnassamme laajasti hyväksytty tuki.

Löytyisikö nykypäivän suomalaisista vapaaehtoisia auttajia, jos ukrainalaisia sotavangeja tulisi pakkotöihin Suomen rajojen lähetyville ja haluaisi pakoon länteen? ■

Koko nykyinen Puolustusvoimien organisaatio rakentuu jääkärien tekemän työn varaan

Entinen Puolustusvoimain komentaja Gustav Hägglund
kunnioittaa perinteitä

.....
Teksti Annika Puustinen Teksti Remu Shemeikka

Entinen Puolustusvoimain komentaja, kenraali Gustav Hägglund pitää isänmaan etua yhtenä keskeisimpänä jääkärien perintönä.

Hänen mukaansa se on ollut Suomen poliittisen johdon ohjenuorana, virkamieskuntamme selkärankana ja sotaveteraanienme kannustimena niin taistelukentillä kuin kotirintamallakin ja toimii yhäkin puolustus- tahtomme ytimenä.

Hänen mukaansa oikeastaan koko nykyinen Puolustusvoimien organisaatio rakentuu jääkärien tekemälle työlle.

Jääkäreiden panos esimerkiksi sisällissodan lopputuloksessa valkoisten hyväksi oli merkittävä ja ilman heitä sodan lopputulos olisikin voinut olla täysin erilainen.

Johtamisstrategiat ja asiantuntemus olivat asioita, jotka tekivät merkittä-

vän eron sisällissodassa taistelleiden osapuolten välille.

Hägglundin mukaan jääkäreitä on kiittäminen myös siitä, että Suomen itsenäisyys säilyi niin ikään toisessa maailmansodassa. Sekä talvi- että jatkosodassa suurin osa sodan johdosta nimittäin omasi jääkäritaustan.

Nämä sotilaat saivat Suomen armeijan puhumaan kieltä, jota Stalinkin ymmärsi.

Jääkärien johdolla torjuttiin myös äärioikeistolaisen lapuanliikkeen Mäntsälän kapina vuonna 1932 sekä valmisteilla ollut kommunistien valankaappausyritys vuonna 1948.

Muutoksia komentajakuntaan

Sisällissodan jälkeen Suomen korkein komentajisto koostui vielä Venäjällä palvelleista upseereista. Jääkärit eivät kuitenkaan heitä arvostaneet, vaan

pitivät näitä upseereita aristokraatteina, joille tavallinen sotamies oli vain tykinruokaa.

Jääkärit sen sijaan kunnioittivat myös miehistöä. Olivathan he itsekin rahvaan kansanosan joukosta lähtöisin. Eikä suomalainen talonpoika muutenkaan ollut tottunut herroja kumartelemaan, toisin kuin venäläinen maaorja.

Jääkärit päättivätkin savustaa Venäjän sotaväessä palvelleet kenraalit Hägglundin isän, puolustusministeriön kansliapäällikkönä toimineen Upseeriliiton puheenjohtajan, jääkärikenraaliluutnantti Woldemar Hägglundin johdolla pois Puolustusvoimista tavoitteessaan onnistuen.

Jääkäreiden lisäksi yhteensä 90% koko upseerikunnasta uhkasi erota, mikäli Venäjällä palvelleita upseereita ei eroteta viroistaan.

Vastuuntunto on vienyt Gustav Hägglundia urallaan eteenpäin. Hän ei ole ikinä kyseenalaistanut saamiaan tehtäviä.

– Tämä pakotti hallituksen suostumaan siihen, että he saavat potkut, Hägglund tarkentaa.

Suomeen sukellusveneellä

Vuonna 1893 Helsingissä syntynyt Woldemar Hägglund kävi koulunsa Viipurissa ja harrasti jääkiekkoa.

– Taisi olla ihan Suomen mestariinkin siihen aikaan, Gustav Hägglund muistelee.

Woldemar Hägglundin tie lyseosta vei Tekniseen korkeakouluun, jota hän kerkesi käydä vuoden ennen värvytymistään pfadfindereiden ensimmäiseen Saksaan lähteneeseen joukkoon. Siellä hän yleni Zugführeriksi, eli joukkueenjohtajaksi, joka vastasi arvoltaan suomalaista luutnanttia, ja osallistui sotatoimiin Baltiassa.

Suomeen hän saapui kahdeksan hengen komennuskuntineen marraskuussa 1917 saksalaisella UC-57-sukellusveneellä tehtävänään katkaista Suomen ja Venäjän väliset sillat.

Myöhemmin tämä joukko hajaantui ympäri Suomea kouluttamaan suojeluskuntia sekä johtamaan asevelvollisista koottuja jääkärirykmenttejä Suomen sisällissotaan.

– Kolme näistä kahdeksasta yleni myöhemmin kenraaliksi, Gustav Hägglund kertoo.

Simputuksesta eroon

Gustav Hägglundin mukaan Suomen puolustusvoimien kehityskulku olisi ilman jääkäreitä voinut olla kokonaan toisenlainen.

– Olisi tullut tämä simputus, mikä on omalla laillaan Venäjällä edelleen. Otetaan ihmiseltä oma tahto pois, että varmasti tottelee, Hägglund selventää.

Vaikka ei jääkäreiden johdollaakaan löysäilty.

– Kuri oli kova, mutta ihmisiä ei sorrettu. Isäni aina sanoi, että se oli luja, koska sen oli pakko olla, hän painottaa.

Jääkärit uudistivat myös liikekannallepanojärjestelmän. He lopettivat venäläisen kaaderijärjestelmän ja alkoivat muodostaa suojeluskunnista tuttuja asuinpaikkakohtaisia sotajoukkoja.

Reserviläisarmeijaan Puolustusvoimat siirtyivät jääkärikenraali Lennart Oeschin johdolla vuonna 1934.

Jääkäreiden myötä myös johtamisstrategioita muutettiin. Hägglundin mukaan jääkäreiden suurimpana saavutuksena ihmisarvoisen kohtelun lisäksi voidaankin pitää saksalaista johtamissysteemiä, joka kannustaa yksilötason oma-aloitteisuuteen.

– Siellä oli tämä Auftragstaktik, eli tehtävätaktiikka.

Siinä johdetaan siten, että sanotaan mitä pitää tehdä, mutta ei sitä miten tämä tehtävä tulee suorittaa. Alainen saa itse keksiä, miten tehtävän toteuttaa.

– Esimerkiksi, jos pitää toi mäki tuossa nyt vallata, niin hän suunnittelee itse, miten hän kiertää ja mistä menee, eikä lähde tällaiseen yleiseen rynnäkköön sinne, niin kuin venäläiset tekevät. Tämä oli meidän valtti sodissa. Meillä ja saksalaisilla oli sodissa vain neljäsosa niistä tappioista, mitä venäläisillä ja amerikkalaisilla oli, Hägglund tähdentää.

Johtamissysteemiin kuuluu myös se, että alaisia johdetaan omalla esimerkillä edestä päin.

Talvi- ja jatkosodissa armeijan periaatteena oli ”seuratkaa”, joka oli yleensä vasta se käsky, joka sai joukot liikkeelle.

Muita jääkärien näihin päiviin asti säilyneitä perinteitä ovat aatteellisuus, itsenäisyys, itseluottamus, usko kykyyn vaikuttaa tulevaisuuteen sekä periksiantamattomuus.

Perinteiden vaalijana

Hägglund ei itse tunnustaudu innokkaaksi historiantiksi, mutta pitää kuitenkin tärkeänä, että jääkäreiden perinteitä pidetään yhä yllä. Onhan hän itsekin istunut jääkärisäätiön hallituksessa yhteensä 28 vuotta.

Puolustusvoimain komentajan säätiössä mukana oleminen on omalla tavallaan heijastanut jääkäriperinteitä myös eteenpäin.

Hägglund arvostaakin työtä, jota perinteen jatkumiseksi tehdään.

– On hyvä, että kansakunta kunnioittaa perinteitä ja kyllä minussakin tämä jääkäreiden henki elää, hän kommentoi.

Hägglund on luovuttanut hallussaan olevaa jääkäreiden jäämistöä eteenpäin museoon.

Jotain isältä perintönä saatua tavaraa Hägglundilla on vielä kotonaankin.

Muistoesineiden joukossa on esimerkiksi kirja, jonka hänen isänsä sai 50-vuotislahjaksi alaisiltaan vuonna 1943. *Johtamanne neljännen ja seitsemän AK:n osuus Suur-Suomea luotaessa* -teos oli alaisen itsensä tekemä.

– Silloin vielä luultiin, että tulee Suur-Suomi.

Hänen isällään oli myös talvisodan aikaisen konepistooli.

– Se oli sotasaalis. Hän sai sen talvisodan rauhan päivänä 13.3.1940. Se on klooni suomalaisesta konepistoolista, jota venäläiset yrittivät jäljitellä vuonna 1936. Se on suomalaiseen aseeseen verrattuna aika tavalla epäonnistunut.

Venäläiset tuhosivat aseet talvisodan jälkeen.

– Ainoat, mitä maailmalla on, ovat niitä, jotka on saaliina saatu.

Sekä kirja että ase odottavat siirtoa sotamuseoon.

Hägglund toi naiset armeijaan

Tänä vuonna 30 vuotta täyttäneen naisten vapaaehtoisen asepalveluksen peruskivet murattiin Gustav Hägglundin komentajakaudella 1990-luvun puolivälissä.

– Minä nimenomaan ajoin sitä, hän muistelee.

Inspiraationa naisten vapaaehtoiselle asepalvelukselle toimi Hägglundin oma tytär, joka oli 16-vuotias, kun perheen poika lähti armeijaan.

Hågg Lund luottaa Suomen puolustuskykyyn ja suomalaisten maanpuolustustahtoon.

Tytär sitten tiedusteli, miksei hänkin saisi mennä.

– Jäin sitä sitten funtsimaan, enkä keksinyt yhtään rationaalista syytä, miksei se olisi mahdollista. Kyllä jokaisella pitää olla oikeus puolustaa läheisiään ja maataan sukupuolesta riippumatta.

Muualla maailmassa naissotilaat olivat tuossa vaiheessa jo arkipäivää. Hågg Lundkin kohtasi Siinailla rauhanturvajoukkojen komentajana toimiessaan naispuolisen majurin jo 1970-luvulla.

– Suomi tuli tässä jälkijunassa.

Vaikka entistä puolustusministeriä Elisabeth Rehniä (r) pidetään yleisesti ottaen naisten vapaaehtoisen asepalveluksen äitinä, oli hän Hågg Lundin mukaan alunperin ajatusta vastaan.

– Hän sanoi, että hänellä on kahdeksan lastenlasta ja on siten oman osuutensa maamme eteen tehnyt.

Myös muunlaisia ennakkoluuloja esiintyi.

Osa tasa-arvon kannattajista oli sitä mieltä, että naisten vapaaehtoinen asepalvelus ei edistä tasa-arvoa.

– Kun ihmettelin, miten niin, sieltä vastattiin, että tasa-arvo toteutuu niin, että armeijaan eivät mene naiset, eivätkä miehetkään aina mene.

Lopulta ääni Rehnin kellossa muuttui, kun asiasta selvitystyötä tehnyt komiteakin suositteli naisia armeijaan, Hågg Lund muistelee. Vapaaehtoista asepalvelusta käsittelevä lakiesitys hyväksyttiin eduskunnassa enemmistöäänin, ja näin varuskuntien portit avautuivat vuonna 1995 vihdoinkin myös naisille.

– Alussa palvelukseen oli hirveä ryntäys. Lähemmäs 2 000 naista halusi armeijaan, ja meillä oli jopa vähän vaikeuksia saada kaikki sijoitettua palveluspaikkoihin.

Palveluksen aloittaneet naiset herättivät aluksi ihmetystä, mutta kolmessakymmenessä vuodessa he ovat vakiinnuttaneet paikkansa Puolustusvoimissa.

Hågg Lund ei kuitenkaan kannata molemmille sukupuolille pakollista asevelvollisuutta, vaan liputtaa vapaaehtoisuuden puolesta.

– Naiset synnyttävät ja hoitavat lapsia. Siihen kuluu helposti varusmiespalvelusta vastaava aika. Sitten kun miehetkin alkavat synnyttää, voidaan siirtyä molemmille sukupuolille pakolliseen asevelvollisuuteen. Kyllä tämä vapaaehtoisuus on nimenomaan tasa-arvoa lisäävä tekijä.

Hågg Lund on myös reserviläisistä koostuvan armeijan kannalla, koska reserviläisten osaaminen on niin monipuolista. Hän huomasi rauhan-

turvaajana toimiessaan, että ammat-
tiarmeijat sen sijaan eivät osaa tehdä
kuin sotatoimenpiteitä.

– Ne seisoo siellä tumput suorina ja
odottaa, että joku tulee rakentamaan
niille korsut valmiiksi, kun suomalaiset
pystyivät heti toimimaan. Silloin-
kin siinä mun pataljoonassa oli 42
saunaa ja rakensivat vielä savusaunan-
kin, hän muistelee YK-komennustaan.

Isä ei suositellut sotilasuraa

Hägglund suoritti asepalveluksen-
sa rajavartiolaitoksella Onttolassa
vuosina 1957–1958. Palveluspaikkaa
suositeli hänen isänsä, jonka mielestä
pojan oli aika katkaista napanuoransa
ja nähdä muutakin Suomea Helsingin
lisäksi.

Tuohon aikaan asepalvelus monesti
suoritettiin niin, että alokaskauden
jälkeen siirryttiin johonkin kome-
nustehtävään esimerkiksi sähkömie-
heksi tai keittiölle.

Hägglund kuitenkin kiittelee, että
Onttolassa oltiin edelläkävijöitä, eikä
komennustehtäviä ollut. Hänen tien-
sä veikin aina reserviupseerikurssille
asti.

– Kun tulin sieltä takaisin, opin
johdettavalta joukkueeltani paljon. He
olivat harjoitelleet ahkerasti ja osasivat
kaiken. Esimerkiksi kun hiihdimme,
ei ollut niin lyhyttä taukoa, etteivätkö
he olisi saaneet kahveja keitettyä. He
katselivat jo hyvissä ajoin valmiiksi
puun, josta saa nuotion. Ja sitten kun
pysähdyttiin, se oli vain oksat alas ja
pakki siihen.

– Ja voitin minä aliupseerikurssilla
Lohjalla suunnistusestaruudenkin,
Hägglund muistelee varusmiespal-
velustaan.

Varusmiespalvelus toimi jonkinlai-
sena sytykkeenä myöhemmälle soti-
lasuralle, vaikka Woldemar Hägglund
ei sitä pojalleen suositellutkaan.

Hän suorastaan varoitti Hägglundia
pyrkimästä ammattisotilaaksi, kos-
ka ei uskonut tämän pärjäävän. Sen
sijaan hän katsoi, että pojan ominai-

suudet olisivat paremmin sopineet
liike-elämään.

Suurissa saappaissa

Varusmiespalveluksen jälkeen Hägg-
lund olisi halunnut jäädä töihin Raja-
vartiolaitokselle, mutta siellä ei ollut
tarjolla avoimia upseerin vakansseja.

Töitä löytyi kuitenkin Dragsvikistä,
jossa Hägglund joutui vain 19-vuo-
tiaana olemaan komppaniansa pääl-
likkönä ainakin kuuden viikon ajan
ja vastaamaan 80 uudesta alokkaasta
sekä 40:stä vanhan miehistön jäsenes-
tä. Varsinainen päällikkö oli lomilla ja
komennuksella.

– Siellä sain herätteen upseerin
uralle. Totesin, että tämä ihmisten
johtaminenhan sopii minulle.

Ja johdettavaa onkin riittänyt. En-
nen seitsenvuotista komentajakaut-
taan vuosina 1994–2001 Hägglund
ehti toimia muun muassa Uudenmaan
prikaatin komentajana 1984–1985,
Kaakkois-Suomen sotilasläänin ko-
mentajana vuosina 1988–1990, Suo-
men rauhanturvajoukkojen kome-
tajana Siinailla vuosina 1978–1979
ja YK:n rauhanturvajoukkojen ko-
mentajana Golanilla 1985–1986 sekä
Libanonissa 1986–1988.

Hägglund kertoo, että hänen selkä-
rankanaan on vastuuntunto, mikä on
varmasti vaikuttanut siihen, että hän
on yltänyt aina Puolustusvoimain ko-
mentajaksi asti.

– En ole ikinä kyseenalaistanut
tehtäviäni. Lisäksi olen aina ajatellut,
että tehtävissäni en edusta Gustav
Hägglundia, vaan Suomen puolus-
tusvoimia ja ulkomailla koko Suomea,
hän kertoo.

Erityisen merkityksellisiä kome-
tajan työssä ovat olleet erilaiset saa-
vutukset. Merkittävimpänä saavu-
tuksenaan Hägglund pitää ajamaansa
asevelvollisuusjärjestelmän uudistusta
vuonna 1997, jolloin asevelvollisten
palvelusaikoja muutettiin.

Kahdeksan ja 11 kuukauden palve-
lusajat muutettiin 6 ja 12 kuukauden
mittaisiksi. Tämä mahdollisti sen, että
valmiita sodan ajan joukkoja pysty-

tään tuottamaan jo varusmiespalve-
luksen aikana.

– Siinä oppii tuntemaan toisensa,
mikä mahdollistaa ihan eri tavalla yh-
teenkuuluvuuden tunteen syntymisen.

Johtaja ei kuitenkaan tee mitään il-
man taitavia alaisiaan, joita kannattaa
myös kuunnella.

– Alaiset pitää innostaa kritiikkiin.
Ei jees mies auta johtajaa, vaan sellai-
nen, joka yrittää katsoa perään, ettei
johtaja tee tiedon puutteessa väärin.

Hägglund ei esimerkiksi ollut itse
tullut uudistusta suunnitellessaan
miettiineeksi, kuka varuskunnissa ajaa
autoa tai hoitaa vartioimisen. Onneksi
joku alaisista keksi ehdottaa näille yh-
deksän kuukauden palvelusaikaa, joka
otettiin käyttöön vuoden ja puolen
vuoden palvelusaikojen rinnalle.

Hägglundin ponnistukset on pantu
myös merkille. Siitä kertoo palkinto-
kaappi, jossa on noin 50 erilaista kun-
niamerkkiä, muun muassa kahdek-
san suurristiä, kuten vapaudenristin
suurristi ja Suomen Valkoisen Ruusun
ritarikunnan suurristi sekä seitsemän
komentajaluokan kunniamerkkiä.

– Olen Suomessa kansainvälisesti
ansioitunein upseeri sotien jälkeen.

Nato luo turvaa

Hägglundin komentajakaudella Puo-
lustusvoimat teki tiivistä yhteistyötä
Naton kanssa.

– Olin aluksi Natoon liittymisen
kannalla, mutta sitten pelkäsin, että
siinä käy, kuten kaikissa uusissa Nato-
maissa, että laitetaan oma puolustus
alas ja odotetaan, että kun autamme
Yhdysvaltoja, niin ne auttavat meitä.

Sen vuoksi linjaksi muodostui tiivis
yhteistyö ja mahdollisimman hyvä yh-
teensopivuus puolustusliiton kanssa.

Puolustusvoimat esimerkiksi muutti
arvomerkkinsä Nato-yhteensopiviksi.

Se oli joissain asioissa liiton kanssa
jopa yhteensopivampi kuin siihen liit-
tymässä olleet maat. Nato esimerkiksi
sertifioi Suomen ilmavoimat kahdesti,
vaikkei Suomi vielä ollut sen jäsen.
Yksikään uusi Nato-maa ei ollut yl-
tänyt tähän vuoteen 2018 mennessä.

Suomen poliittinen johto ei pitänyt Natoon liittymistä tarpeellisena, eikä kansalaisenemmistöäkään ollut aktiivisesti liittymisen kannalta.

Hägglund oli kuitenkin varma, että kansalaismielipide kääntyy liittymisen kannalle heti, kun Suomen vastuullinen sotilaallinen ja poliittinen johto sanoo tilanteen olevan sellainen, että Suomen on liittouduttava.

Tilanne muuttui sellaiseksi alkuvuonna 2022, kun Venäjä hyökkäsi Ukraina.

– Sen jälkeen oli ihan selvää, että siihen liitytään, Hägglund toteaa.

Nato-optio toimi aina Suomen turvallisuuspoliittisena valttikorttina.

– Venäjä tiesi, että jos se rupeaa rypäilemään, niin se ajaa meidät Natoon.

Se joutui siis kaikessa Suomeen kohdistuvassa ulkopoliitikassaan ottamaan option huomioon.

Venäjän uhka on nyt niin ilmeinen, että se on vaikuttanut suomalaisten puolustustahtoon sekä nostanut Puolustusvoimien arvoa kansalaisten silmissä.

– Niille pitäisi melkein antaa Puolustusvoimien ansiomitali, kun ne saivat meidät Natoon sekä maanpuolustustahtomme nousemaan, Hägglund vitsaillee.

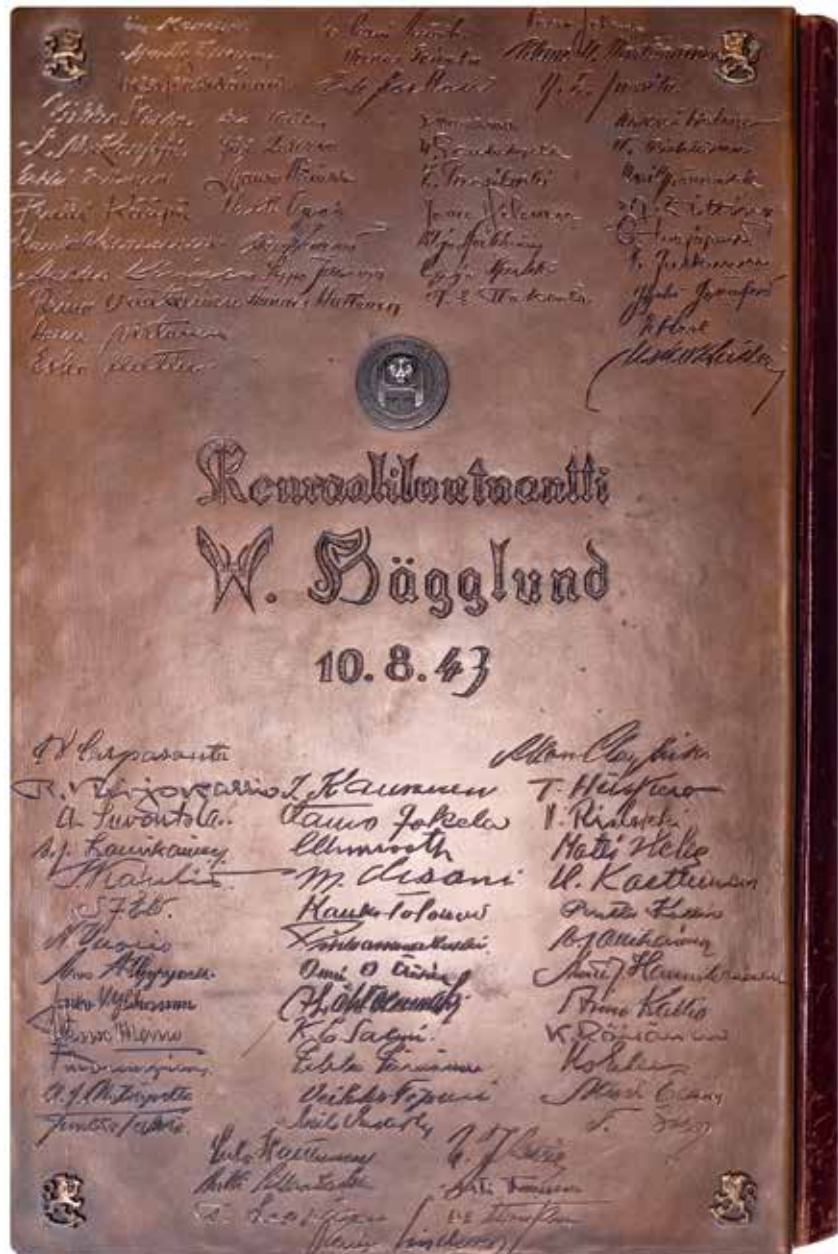
Hän näkee Suomen turvallisuustilanteen hyvänä kasvaneesta uhasta huolimatta ja luottaa puolustusliittoon sekä Suomen turvallisuuteen.

– Suomen turvallisuustilanne ei koskaan ole ollut näin hyvä. Tai no, se on ehkä vähän yläkanttiin sanottu, mutta meidän puolustus on kunnossa. Olemme siinä suhteessa mallimaa!

Hän viittaa siihen, että täällä käy delegaatioita ympäri maailmaa katsoomassa, miten maanpuolustus pitäisi järjestää. Lisäksi hän luottaa Naton viidennen artiklan sitovuuteen.

– Eikä Venäjä tänne hyökkää. Ne tietää, että jos ne hyökkää, niin ne saavat turpiinsa. Niin ne ovat saaneet ennenkin.

Hägglundin arvostus sotaveteraaneja kohtaan onkin valtavaa.

Vielä vuonna 1943 luultiin, että Suomesta tulee Suur-Suomi. Alaiset antoivat Woldemar Hägglundille 50-vuotislahjaksi itse tekemänsä Johtamanne neljännen ja seitsemännen AK:n osuus Suur-Suomea luotaessa -kirjan.

– He ovat sellaisia sankareita, ettei vastaavia ole missään muussa modernin Euroopan maassa, hän kiittelee.

Jatkossa Suomen pitäisi Hägglundin mukaan panostaa erityisesti uuteen teknologiaan. Ei siis pelkästään täydentää ammusvarastoja, vaan panostaa esimerkiksi drooneihin.

– Suomesta pitäisi tulla aseteknologiassa Euroopan Israel, hän sanoo.

Hägglund ei näe tarpeellisena sijoittaa Suomeen ydinaseita.

– Pidän niiden käyttöä muutenkin todella epätodennäköisenä. Ne ovat olemassa sitä varten, että niillä voidaan tehdä vastaisku. Niitä käytetään vasta sitten, jos joku muu käyttää niitä ensin, hän sanoo.

Myös Ottawan jalkaväkimiinoja koskevasta sopimuksesta irtautuminen on hänen mielestään hyvä asia.

– Oli ihan möllä liittyä koko sopimukseen. Kyllä se niin on, ettei suomalaisen miinaan voi astua kuin maahantunkeutuja ja sellaisen siihen joutaakin astua.

Maailma murroksessa

Hägglundin mukaan maailma on nyt kokonaisvaltaisessa murroksessa ja vallalla ollut länsimainen dominanssi on hiipumassa.

– Euroopan ja Yhdysvaltojen johto on säädellyt tätä maailman menoa. Nyt itä haastaa tämän järjestelmän, jonka voimatasapaino on siirtymässä Kiinaan, Intiaan ja muualle. Venäjä on pikkuhiljaa menettämässä suurvalta-asemansa ja siitä tulee eräänlainen Kiinan satelliittivaltio, hän arvioi.

Lisäksi länsimaissa vallalla olleita demokraattisia ja liberaaleja arvoja on alettu halveksua ja kyseenalaistaa, mikä tekee hänen mukaansa esimerkiksi Donald Trumpin johtamasta Yhdysvalloista arvaamattoman.

– En kuitenkaan usko, että voimatasapainon siirtymisestä itään on Euroopalle sinällään vaaraa. Kiina ei ole sillä tavalla imperialistinen kuin mitä eurooppalaiset olivat. Se käyttää sotilasvoimaa lähinnä lähialueillaan.

Hänen mukaansa EU:n turvallisuuspolitiikan suurin heikkous on se, että se vaatii äänestyksissä yksimielisyyttä, vaikka enemmistön kannatus Hägglundin mukaan riittäisi.

Hägglundin mukaan kysymyksessä on kuitenkin todella merkittävä käännekohta.

– Puhutaan paljon isomman mittaluokan asioista, kuin joku Neuvostoliiton hajoaminen. Tämä muutos tietyllä tapaa vastaa Ranskan vallankumousta, josta meidän nykyiset arvomme pitkälti lähtivät liikkeelle, hän vertaa.

Eläkeläisen elämää

Hägglund jäi eläkkeelle vuonna 2004, mutta ei ole jäänyt lepäämään laakereilleen. Hän on ehtinyt kirjoittaa useamman kirjan ja pitää lukuisia luentoja erityisesti johtamisesta.

Lisäksi hän on toiminut muun muassa Vapaudenristin ritarikunnan kanslerina vuosina 2007–2018.

Metsästäminen on kuulunut hänen rakkaisiin harrastuksiinsa. Siitä kielii muun muassa talon alakerrasta löytyvä täytetty karhu. Itse metsästetty, tottakai.

Myös kalastus kesämökillä Hirvensalmella on ollut iso osa hänen elämäänsä.

Nykyään liikkuminen on käynyt sen verran huonoksi, että metsästäminen ja kalastaminen ovat jääneet vähemmälle.

– Ehkä tänä vuonna lähden vielä hirvijahtiin, hän tuumaa.

80 vuotta täytettyään Hägglund päätti muutenkin hieman rauhoittua ja irtaantua vapaaehtoistoimista.

– Nyt meinaa kyllä olla vähän tylsää. Pitäisi kehitellä jotakin. ■

Jutussa on käytetty lähteenä Hägglundin urasta kertovaa teosta Kenraalin iltahuuto (Otava 2018).

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

KAUHAVA

“Me jääkärit uskoimme yhä.”

Tervetuloa perehtymään jääkärihistoriaan jääkäreiden omassa museossa!

Suomen Jääkärimuseo

Jääkärintie 80, 62420 Korttesjärvi,
puh. 040 148 4420.

Lisätietoa www.kauhava.fi/jaakarimuseo

Vänrkki Nikke Pärmi,
kuva: Härmä-Seura ry

Kolumni • Pertti Laatikainen

Jääkärisäätiön hallituksen puheenjohtaja, Prikaatikenraali (evp)

Jääkäriliikkeen opit

Jääkäriliikkeen syntyäika, vuodet 1914-1918, eivät ole pelkkää historian havinaa. Sen voi tuntea yhä nykypäivän Suomen turvallisuustilanteessa. Kun vertaamme tuon ajan kuohuntaa meidän 2020-luvun levottomuuteemme, näemme sekä karun toiston että ratkaisevan eron.

Jääkäriliike oli aikansa startup, mutta sääntökirjana toimi epätoivo. Nuoret miehet, edustaen koko kansakuntaa, jättivät kaiken ja lähtivät salassa Saksaan. He riskeerasivat henkensä, vapautensa ja syyllistyivät maanpetokseen Venäjän silmissä. Heidän motivaationsa ei ollut uranäkymät tai sosiaalinen media vaan henkireikä, ainoa keino irrottautua sortovallasta.

Tuolloin maailmansota ja Venäjän keisarikunnan hajoamisen uhka puristi Suomea. Tänäpä puolestaan Venäjän aggressiivinen imperialismi koettelee Euroopan turvallisuusjärjestystä. Uhka on tunkeutunut takaisin tajuntaamme.

Jääkärien aika oli maamme rakennusvaihetta. He lähtivät, koska Suomella ei ollut armeijaa, ei valtiota,

ei puolustuskykyä. Vapaussodan päätyttyä jääkärit perustivat, kouluttivat ja varustivat sen armeijan, jota ilman emme olisi selvinneet talvisodasta ja jatkosodasta. Jääkärit ja heidän kouluttamansa sotilaat olivat ne teräksiset selkärangat, jotka taistelivat läpi historian kovimpien koitosten.

Meidän aikamme on ylläpitovaihetta. Emme aloita nollasta. Olemme Naton jäsen ja meillä on yleisen asevelvollisuuden ansiosta yksi Euroopan vahvimista armeijoista. Me emme enää käänny salaa yhden suurvallan puoleen, vaan olemme osa läntistä liittoa. Juuri sen perinnön jääkärit loivat kansakunnallemme.

Itsenäisyyden hinta on edelleen korkea, mutta sen maksamisen tapa on muuttunut. Se on varautumista, kansainvälistä yhteistyötä ja demokration puolustamista ulkoista ja sisäistä hybridivaikuttamista vastaan.

Jääkäreillä oli vain yksi vaihtoehto – saada Suomi irti Venäjästä. Heidän oli pakko osallistua maan kohtalon ratkaisuun saavuttaakseen tavoitteen – Suomi irti Venäjästä. Nykyajan

nuorisolla on valinnanvaraa, mutta myös uudenlaisia taistelukenttiä, kuten kyberavaruus, informaationsota ja ilmastonmuutos. Uskon, että nuorisomme on yhtä valmis uhrauksiin ja konkreettiseen tekoihin kuin jääkärisukupolvi.

Jääkärien uhraukset antoivat meille mahdollisuuden elää vapaassa Suomessa. Meidän velvollisuutemme on pitää jääkärien sanoma elossa – se isänmaallinen sisu, joka teki mahdolltomasta totta. Jääkärihenki ei ole historiaa, se on myös tänään meidän tulevaisuutemme peruskivi. Sillä vain kansa, joka on valmis puolustamaan itseään, voi olla vapaa.

Toivotan kaikille jääkäriperinteen vaalijoille rauhallista joulua ja turvallista vuotta 2026!

Jääkärivärväys Kortesjärvellä

.....
Teksti Teemu Luoma

Esittelin puheenvuorossani syyskuussa järjestetyssä Jääkäriseminaarissa pro gradu-tutkielmaani, joka semi-naarin teemaan sopien käsitteli jääkärivärväystä Kortesjärvellä. Päätös tutkielman aiheesta syntyi usean vuoden tuloksena, olinhan historian opiskelun ohessa useamman kesän toiminut oppaana Kortesjärven Jääkärimuseolla. Tämä työ oli omiaan ruokkimaan luontaista kiinnostustani ensimmäiseen maailmansotaan ja vuosisadan vaihteen historiaan. Kun vuonna 2022 sain mahdollisuuden päästä mukaan Jääkärimuseon aineiston digitointia suorittavaan hankkeeseen, jäivät opintoni Helsingissä taka-alalle.

Tässä vaiheessa jo turhan pitkäksi venähtäneen opintieni päässä alkoi työn ohessa pilkistellä valoa, kun museon aineistoa käsitellessäni tutustuin rehtori Tauno Kuusimäen 1960-1970-luvun vaihteen tienoilla keräämään muistohaastatteluaineistoon, johon sisältyi useita Kortesjärven jääkärien haastatteluita. Näkökulmani jääkärimatiikkaan oli löytynyt.

Tavallisen rivijääkäriin saappaisiin asettuminen suurten muutosten aikakaudella tarjosi ja tarjoaa yhä loputtoman mielenkiintoisen näkymän maamme historiaan. Monen mutkan, ahkeran ja vähemmän ahkeran työstämisen ja kovin pitkäksi venyneen kirjoitusprosessin tuloksena näiden

haastattelujen ympärille rakentui seuraavien vuosien aikana opinnäytetyö, jonka palautettuani joulukuussa 2024 valmistuini Helsingin yliopistosta filosofian maisteriksi.

Tutkimuksen sisältö

Tutkimus tarkastelee Kortesjärven jääkäriiliikettä vuosina 1915–1916 suuren värväyksen motiiveja tarkastellen. Tutkimus selvittää seitsemän jääkäriin muistohaastattelumateriaalin pohjalta, mikä pitäjän 39 jääkäriiliikkeen osallisen motiivi toimintaan oli.

Motiiviarvion ohessa tutkimus tarkastelee Etelä-Pohjanmaan ja Kortesjärven suhdetta jääkäriiliikettä edeltäneisiin tapahtumiin, etsien ja kartoittaen jääkäritoimintaan johtaneita historiallisia, sosiaalisia ja taloudellisia syitä. Tutkimus testaa jääkäriiliikkeen tutkija Matti Lauerman ja Matti Lackmanin teoksissa Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27: vaiheet ja vaikutus sekä Suomen vai Saksan puolesta? esittämiä arvioita lähdön syistä ja taustoista soveltaen arvioita käsiteltävään materiaaliin.

Tutkielma tarkastelee Etelä-Pohjanmaan itsenäisesti syntyneen aktivisti- ja värväysverkoston, maakunnan ja pitäjän sosio-ekonomisen tilanteen, miesten kuvailemien motiivien, syiden ja taustojen sekä siirtolaisuuden roolia lähtöön kannustavina, ajavina

ja lähtöpäätöstä muokkaavina tekijöinä. Tutkimuksen metodologisena pohjana on muistohaastattelumateriaalin lähdekriittinen lähiluku ja soveltaminen aiempaan tutkimukseen. Värväysverkoston tarkastelussa käsitteellinen selkeys saavutetaan verkostotutkimuksen käsitteistöä hyödyntäen.

Haastattelumateriaalista nousevaa tematiikkaa pitäjässä oli toimijoiden välillä vallinnut ryhmähenki, isänmaallinen ilmapiiri, luotettavat toimeenpanijat, Venäjän kammo, lähdölle suotuisat olosuhteet sekä sukupolvisiirtymä. Tutkimus vahvistaa onnistuneen jääkärivärväyksen syiksi aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa nostettuja tekijöitä todeten pitäjän osallisuuteen vaikuttaneiksi syiksi laajan ja vaikutusvaltaisen aktivistien verkoston ja elämäntilanteeltaan värväykseen sopivan miesmateriaalin.

Pitäjän miehiä yhdistävimmäksi yksilökohtaiseksi motivaatioksi on haastattelumateriaalin perusteella nähtävä Venäjän sortotoimien ja armeijan pakko-ottojen muodostama painostava ilmapiiri ja miesten keskuudessa vallinnut ryhmähenki, joka houkutteli ystäväporukoista koostuneet ryhmät lähtemään Saksaan sotilaskoulutukseen luotettavan ja laajan aktivistien verkoston alaisuudessa.

Tarina tutkimuksen takana

Työn tuloksena minulle avautui mielenkiintoinen tarina pienen pitäjän aktiivisesta roolista jääkäriliikkeessä.

Pfadfinderkurssin päätyttyä toinen pohjalaisen aktivistiorganisaation päähenkilöstä, Jepuan C.J. von Essen oli Tukholmassa tiedustelemassa pohjalaisten korviin kaikuneista huhuista Saksassa koulutettavista suomalaisista. Tukholmassa von Essen tapasi yliopistopiireistä lähteneen jääkäriliikkeen aktivisti Herman Gummeruksen, jonka välityksellä von Essen sai Saksan sotilasatasean vakuudet miesten koulutuksesta. Suomesta haluttiin joukko miehiä koulutettavaksi Saksaan, valmistautumaan tulevaan taisteluun Suomen kohtalosta. Rintamalle ei suomalaisia vietäisi.

Von Essenin palattua Suomeen liikkui tieto nopeasti aktivistiorganisaation toisen päähenkilö Juho Ekolan kautta Korteesjärven Nestori Fräntille. Fränti oli Ekolan ja von Essenin venäjänvastaisissa suunnitelmissa ollut jo pian maailmansodan alettua ja värväys pitäjässä alkoi välittömästi. Innokkaimmin isänmaan asialla olleet nuoret oli kehoitettu valmistautumaan lähtöön jo ennen von Essenin matkaa Tukholmaan ja kun tieto koulutuksesta pitäjään saapui, kertoi nuori mies toiselle sotilaskoulutuksesta ja lähtöaikaistaan. Samanhenkiset kaverit lyöttäytyivät yhteen ja matka kohti Saksaa alkoi.

Pitäjästä yhden porukan kadottua alkoi puhe toisessa porukassa. Ensimmäisen ryhmän nuoret miehet olivat pitäjän kaveripiireissä tunnettuja ja luotettuja henkilöitä ja näiden katoaminen tarjosi vakuutuksen toiminnan luotettavuudesta. Tieto kulki huhuina

Teemu Luoma.

pitkin pitäjää ja yksi ryhmä seurasi toista. Värväyksen päätyttyä oli pieni Korteesjärven pitäjä vahvistanut jääkäriliikkeen rivejä 39:llä miehellä.

Kuusimäen haastateltavien joukossa oli Korteesjärven poikia useasta ryhmästä ja monista taustoista. Kuvaus kunkin yksilön tilanteesta jääkärivärväyksen aikana muodostivat tutkielman ytimen. Erään nuoren miehen vanhempi veli teki yhteistyötä Fräntin kanssa, mutta nuorempaa veljeään värväämättä tämä itse päätyi tiedustelemaan Fräntiltä olisiko hänestä lähtijäksi. Kyllä varmasti olisi.

Yksi ensimmäisen ryhmän miehistä oli päätöksensä tehnyt ja saikin ennen lähtöään isältään kannustavat sanat. Mikäli isä itse olisi nuori mies, olisi hän lähtenyt matkaan. Pelkästä isän-

maallisesta palosta ei kuitenkaan kaikkien osallisten kohdalla ollut kyse. Osa lähti kun muutkin kaverit pitäjästä olivat poistumassa, omien sanojensa mukaan vasta matkalla ymmärtäen, mihin sitä oikein oltiin menossa. Varkain lähteneen ei kuitenkaan auttanut Ruotsissa takaisinkaan kääntyä.

Mikäli tämä lyhyt katsaus Korteesjärven värväykseen tiivistelmän ohella herättivät kiinnostusta tekstiin tutustumiseen, on se vapaasti löydettävissä Helsingin yliopiston avoimen julkaisuarkisto Helda tietokannasta. Tutkielmani mainostamista mieluummin suosittelen kenelle tahansa jääkäriliikkeestä kiinnostuneelle rehtori Tauno Kuusimäen haastatteluja, joihin pääsee tutustumaan esimerkiksi Ylen elävästä arkistosta löytyvän otannan kautta. ■

Jääkäriteemainen esitelmätilaisuus Lempäälässä

.....
Teksti Anneli Kesola

Vapaussodan ja itsenäisyyden Lempäälän seudun Perinneyhdistys ry järjesti 27.11.2025 Lempäälän Mantaalitalossa jääkäriteemaisen esitelmätilaisuuden. Vuosittain järjestettävät historiaesitelmätilaisuudet ovat yhdistyksessä jo osa pitkää toimintakulttuuriperinnettä ja ilahduttavaa on, että paikallisen lukion opiskelijoita on myös usein tullut paikalle näitä asiantuntijaesityksiä seuraamaan. Niin tuli nytkin yhdessä historian opettajien kanssa.

Jääkärisäätiön hallituksen puheenjohtaja, prikaatikenraali evp Pertti Laatikaisen esityksen aiheena oli ”Jääkärit itsenäisyyden takaajina”. Oli mielenkiintoista nähdä tilastoja jääkärikoulutukseen lähteneiden koulustaustasta sekä ammattien jakautumisesta: Kokonaisluvuksi pyöristettyinä n. 19 % ei koulua, 50 % kansakoulu, 9 % keskikoulu, 4 % osa lukiota, 1 % lukio, 14 % yo ja 3 % akateeminen loppututkinto. Ammattien karkea jakautuma heijasteli läpileikkausta Suomen kansasta: 1/3 työläisiä, 1/3 maanviljelijöitä ja 1/3 opiskelijoita.

Mikä sitten oli jääkäreiden merkitys maamme itsenäisyyden takaajina? Laatikainen tarkasteli kysymystä seuraavista näkökulmista: 1.) Henkinen ja arvoperintö: ”Joka päivä kannattaa tehdä työtä tulevaisuuden eteen, vaikka lopputulos olisi epävarma.” 2.) Maanpuolustusperintö: Suomen asevoimat perustettiin, varustettiin

Jääkäriaiheista tilaisuudessa puhuivat opetusneuvos emeritus Pekka Iivonen, Vapaussodan ja itsenäisyyden Lempäälän seudun Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Anneli Kesola ja Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen.

ja koulutettiin jääkäreiden johdolla vuosina 1918-1939 lopputuloksena torjuntavoitot sodissa vuosina 1939-44. 3.) Jääkäreiden johdolla torjuttiin Neuvostoliiton hyökkäykset puolustusvoimien merkittävimmässä johtaja komentajatehtävissä aina sodanjohdosta rykmenttiportaaseen asti.

Millaisen testamentin jääkärit jättivät Suomen nuorisolle? Esityksensä lopussa Laatikainen välitti kuulijoille otteen 25.2.1975 päivätystä testamentitekstistä:

”Me Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n vähäinen vielä elävien mailla viipyvä jälkijoukko ja jo viimeiseen iltahuutoonsa astuneet jääkärioveljemme lähdimme kuusi vuosikymmentä sitten kohti tuntematonta ja epävarmaa tulevaisuutta vieraaseen sotaan käyvään maahan ja sen armeijaan...”

”Perinnöksi teille, Suomen nykyinen nuoriso ja sen tulevat sukupolvet, haluamme jättää sen, mitä pidämme arvokkaimpana: luottamuksen Suo-

men tulevaisuuteen itsenäisenä ja vapaana valtiona, horjumattoman uskon tämän asian oikeutukseen ja sen voittoon silloinkin, kun kaikki näyttää toivottomalta, tahdon ja uskalluksen taistella kaikissa tilanteissa näiden päämääriemme puolesta.”

Ennen seuraavaa puheosuutta Aaro Viidanoja lauloi teemaan sopivasti Jääkärin laulun, jonka jälkeen ilta-päivä jatkui opetusneuvos emeritus Pekka Iivosen esityksellä aiheesta ”Jääkärivärväystä Karjalan kannaksella”. Puheenvuoronsa aluksi Iivonen johdatteli kuulijat Karjalaan ja jääkäreiden pariin ja jatkoi sitten kuvausta värväneiden ja aktivistien elämänvaiheista 1915-1917 mielenkiintoisella tapaukskerronnalla Kaukolasta.

Tilaisuus päättyi yhdistyksen puheenjohtajan, Anneli Kesolan, koostamaan lyhyeen henkilöesittelyyn Vesilahdessa syntyneistä jääkäreistä ja sitten olikin kiitosten aika niin esiintyjille ja järjestäjäkumppaneille kuin ennen kaikkea kiitolliselle kuulijakunnalle, joka vaikutti palautteesta päätellen tyytyväiseltä tietopainotteisesti täysipainoisesta iltapäivästä. ■

Aaro Viidanoja lauloi tilaisuudessa Jääkärin laulun.

Osastojen yhteyshenkilöt

Osasto (vast.)	Nimi	Puhelinnumero	Sähköposti
Rekisteröidyt Osastot			
Etelä-Pohjanmaa	Juhani Passi	050 322 3469	etela-pohjanmaa@jp27.fi
Helsinki-Uusimaa	Pekka Sillanpää	040 749 0666	hki-uusimaa@jp27.fi
Kanta-Häme	Pertti Kiviniemi	0400 846 956	kanta-hame@jp27.fi
Keski-Suomi	Hannu Mäkisalo	050 3137718	keski-suomi@jp27.fi
Kuopio	Seppo Räihä	040 591 4611	kuopio@jp27.fi
Lappi	Markku Aherto	0400 823 520	lappi@jp27.fi
Länsi-Pohja	Risto Esko	040 501 4131	lansi-pohja@jp27.fi
Pirkanmaa	Timo Tulosmaa	040 744 0565	pirkanmaa@jp27.fi
Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu	Kari Ahokas	0500 684 534	pohjoipohjanmaa@jp27.fi
Satakunta	Hannu Kyrövaara	040 732 5360	satakunta@jp27.fi
Vaasa	Latvala Raimo	050 358 0274	vaasa@jp27.fi
Varsinais-Suomi	Kyösti Vuontela	0500 910 402	varsinais-suomi@jp27.fi
Alueet			
Etelä-Karjala	Jorma K.O.Ignatius	040 503 6499	etela-karjala@jp27.fi
Kymenlaakso	Paavo Mikkonen	044 550 9375	kymenlaakso@jp27.fi

Suomalaiset reserviläiset yhteistyössä Saksan vuoristojääkäreiden kanssa

Teksti Mika Helin Kuvat SiRes-GebJgRK

Viiden vuoden viikoittaisen marssiyhteistyön jälkeen Sipoon reserviläiset ja majuri (res.) Klaus von Obermayerin johtama GebJgRK Wolkersdorf Waginger See syvensivät yhteistyötään osallistumalla yhdessä vuoristojääkärien marssille ja järjestämällä johtamisseminaarin Ylä-Baijerissa syyskuussa 2025.

Yhteistyön tausta

Suomalaisen reserviläisjoukon vierailu Saksan Munsterin varuskunnassa ja Finnentag-juhla Lockstedtissä vuonna 2024 kannustivat Sipoon reserviläisiä syventämään yhteistyötään Ylä-Baijerin GebJgRK Wolkersdorf Waginger See -alueen vuoristojääkäri-reserviläisten kanssa. Taustalla oli kapteeni

(res.) Pekka Sillanpään järjestämä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kurssi ja majuri (res.) Christian Behnkenin isännöimä Leistungsabzeichen-testi 3./JgBtl921-yksikössä. Keskustelut lukuisilla viikkomarssilla Sipoon reserviläisten silloisen puheenjohtajan ja kapteeni (res.) Ossi Ikosen kanssa kannustivat yhteistyön

Suomalais-Saksalainen Edelweiss -vuoristomarssi suoritettu Watzmann vuorella.

kehittämiseen ja uuden yhteyshenkilön nimittämisen saksalaisille ystäville Ylä-Baijerissa.

Viikkomarsseilta Edelweiss-marssille

Syksyllä 2024 syntyi idea järjestää suomeen paikallistettu versio saksalaisesta Gams Challenge -haasteesta, jossa tavoitteena on suorittaa viikoittainen nousumetreihin perustuva harjoitus. Gams viittaa vuoristossa elävään alppikauriiseen, joka on saksalaisen vuoristojääkäriyhteisön tärkeä symboli. Haasteen tavoitteena on parantaa osallistujien kuntoa nopeasti ja valmistaa heitä mahdolliseen osallistumiseen maineikkaalle Edelweiss-vuoristomarssille yli 2 000 metrin korkeuteen. Ensimmäisessä suomalaisessa Gams Challenge 2025 -haasteessa osallistujat suorittivat 22 viikon ajan viikoittain nousuharjoituksen. Haaste oli vaativa, sillä vain viisi osallistujaa onnistui suorittamaan sen loppuun. Gams-haasteen harjoitusvaikutus testattiin kuitenkin ensimmäisen kerran yhden Sipoon reserviläisen toimesta vuoden 2025 Edelweiss-vuoristomarssilla. Matka perustui majuri (res.) von Obermayerin ja Edelweiss-marssin johtajan korpraali (res) Martin Härtnerin viralliseen kutsuun osallistua marssille. Kutsun ja tarkkaan laaditun vierailuohjelman ansiosta matkan järjestely Kaartin jääkäriyksen aluetoimistossa sujui joustavasti.

Johtamisen seminaari

Kirjoittaja vieraili Saksassa 17.–22.9. välisenä aikana, joka sisälsi kaksi vuoristojääkäreiden kokopäivän marssia sekä niiden jälkeen iltaisin pidettävän kaksiosaisen johtamisen seminaarin. Esitysten aiheina olivat majuri (res.) von Obermayerin esitys ”Team Leadership in Difficult Environments”, josta jäi mieleeni seuraavat tärkeät kohdat: ”Toimin roolimallina ja velvollisuksieni täyttämässä, ja jaan vaikeudet ja puutteet alaisteni kanssa” sekä ”kouluta aina esimerkillä ja innostuksella”. Kolmanneksi mieleen jäin se, että ”johtajuus on enemmän

Vuoristoharjoittelun päätteeksi perinteiset ansaitut oluet vuoristojääkärioppaiden Robert ja Björn kanssa.

kuin vain työkalujen hallitsemista”. Kaiken kaikkiaan, täydentävänä selityksenä, vuoristojääkäreiden johtajuuskulttuurin ydin ilmaistaan oppaassa A-2600/1: ”Sisäinen johtajuus varmistaa sen, että Bundeswehr pysyy yhteiskunnan ytimessä.” On tärkeää huomata, että tällä tavalla johtajuus ei ole vain erillinen tehtävä!

Oma esitykseni ”Leading the Social Contract” sisälsi 75 diaa. Esitelmäni kuvasin Suomen itsenäistymisprosessia, suomalaisen vapaaehtoisen Jääkäripataljoona 27:n historiaa Saksassa (1915–1917) ja tämän perinteen merkitystä nyky-Suomessa ja Suomen nykyisen ainutlaatuisen kokonaisturvallisuuden, -puolustuksen ja -käytäntöjen keskeiset ideat sekä asevelvollisuuden, reserviläistoiminnan ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen organisoinnin perusteet. Esitykseni yllättävimmät osat olivat kenties viimeaikaiset suomalaiset asennetutkimukset, joissa mitataan maanpuolustustahtoa sekä viimeisimmät Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) luvut koulutus- ja osallistujamäärien kasvusta. Esimerkiksi kysymys ”jos Suomi joutuu hyökkäyksen kohteeksi,

pitäisikö suomalaisten puolustautua aseilla kaikissa tilanteissa, vaikka lopputulos vaikuttaisi epävarmalta?” herätti erityistä keskustelua. Suomalaisista miesvastaajista 85 % ja naisvastaajista 71 % on vastannut tähän kysymykseen myöntävästi. Niinpä halu puolustaa maataan aseilla on yksi maailman korkeimmista. Myös viimeaikojen puolustushallinnon asehankinnat, kansainväliset sopimukset (NATO, JEF, Nordefco ja DCA) ja Ukrainasta saadut opetukset nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa olivat esitelmäni aiheita. Saksalaiset seminaarin osallistujat osoittivat suurta kiinnostusta ymmärtää suomalaista turvallisuusajattelua!

Vaativat vuoristomarssit

Isännät testasivat suomalaisen vieraan fyysisen kunnon heti ensimmäisestä aamusta alkaen kahden reservin vuoristoammattilaisen toimesta Vuoristojääkäripataljoona 231 (GebJgBtl231) harjoitteluvuorella, Bad Reichenhallin vieressä 1771 metrin korkeuteen kohoavalla Hochstaufenilla. Marssi-reitti on vaativa, mutta se läpäistiin ja

Esitelmäni aihe ja sisältö reservin vuoristojoukkojen seminaarissa.

Suomen itsenäistymisen vaiheet kiinnostivat seminaariyleisöä. Merkittävää roolia näyttelivät vapaaehtoinen JP27, saksalaiset Itämeren divisioonan joukot ja Baierilainen tykistöpatteristo.

Aamulla kokoontumispaikalla majuri (res) von Obermayer, korpraali (res) Härtner ja Sipoon reserviläisten Helin, juuri ennen liikkeellelähtöä Edelweiss-vuoristomarssille.

suoritus merkittiin harjoituskirjaan. Majuri Obermayer kirjoitti omassa raportissaan: ”Tämä kiipeäminen vaatii varmaa jalkaa ja kestävyyttä. Vuoristomarssilla heitä tarkkaili viisi kiinnostunutta Gamsia. Arvokas päättös Gams Challenge 2025 -haasteelle.” Välipäivän jälkeen kokoonnuttiiin aamulla klo 6.00 Berchtesgadenissa Watzmann-vuoren juurelle, josta käynnistyi marssi Hoheckille 2651 metrin korkeuteen. Marssi suoritettiin osana 150 kokelaan joukkoa aikarajan puitteissa. Edelweiss-merkkien jako, merkinnät ja kolminkertainen ”hurra die gams” -huuto sekä get-together pidettiin läheisellä Vuoristojääkäripataljoona 232:n (GebJgBtl232) varuskunnassa. Lisäksi majuri Obermayer onnitteli yhteisestä onnistuneesta suorituksesta luovuttamalla Edelweiss-merkin. On huomattava, että Saksan reservin vuoristojoukkojen perusasenteena on epämuodollisuuden ja yhteistyön painottaminen!

Seminaarissa jaetut palkinnot

Seminaarissa jaettiin lukuisia määriä palkintoja ja MPK:n Brandenstein-marssin todistukset merkkeineen mukaan lukien kapteeni (evp) Jarkko Törmäsen terveiset. Erityistä oli se, että Suomen Uudenmaan reservipiiri myönsi majuri (res.) von Obermayerille virallisen ansiomitalin. Lisäksi perinteinen suomalainen partiomiespatsas jaettiin kiertopalkintona niille

vuoristojoukkojen reserviläisille, jotka ovat vuosittain kunnostautuneet marssitoiminnassa – ja huomiona saksalaisten vaativasta Fernspäherperinteestä, joka on saanut paljon vaikutteita suomalaisesta sotien ajan partiotoiminnasta. Kirjapalkintoina olivat kertomukset Simo Häyhästä (White Death) ja Lauri Törnistä (Larry A. Thorne). Vuoristojääkärioppaille annettiin pullot Marskin ryyppyä sekä yksi pullo jaettavaksi koko joukon kesken. Siten toverimme voivat kylminä iltoina lämmitellä yhteisten viikoittaisten marssien jälkeen. Seminaarin osallistujat saivat viralliset Sipoon reserviläisten ”susi” velcro-merkit sekä muita tulsia. Allekirjoittanut sai Bundeswehrin reserviltä arvoste-

tun kiitospalkinnon uskollisesta yhteistyöstä (Dankurkunde). Arvostin suuresti tätä elettä.

Yhdessä vahvempia perinteiden tukemana

Seminaarissamme allekirjoitettiin sopimus yhdistysten välisestä kulttuurivaihdosta, koulutuksesta ja keskinäisten vierailujen edistämisestä. Luonnollisesti näitä tehtäviä toteutetaan yhteistyössä suomalaisen Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen kanssa. Onhan Jääkäripataljoona 27:n historia ja sen vaikutus nykypäivään keskeinen osa vierailujen ja seminaarien sisältöä. Lisäksi Suomessa voimme tarjota unohtumattomia kokemuksia saaristossa, marsseilla

Lähtöpaikalle palattuamme majuri (res) von Obermayer myönsi perinteikkään kenttälakkiin kiinnitettävän vuoristojääkäreiden Edelweiss-tunnuksen.

Noin 150 aktiivisen sotilaan ja reserviläisen iltajuhla, puheet ja Edelweiss-merkkien jako tapahtui Vuoristojääkäripataljoona 232:n varuskunnassa. Samalla kirjoittaja tapasi varuskunnan johtoa.

sekä talvi- ja arktisissa aktiviteeteissa. Yhteistyömme viitoittaakin NATO-aikakauden reserviläistoiminnan uusia mahdollisuuksia.

Onnistuneen vierailun tuloksia

Sipoon reserviläiset suosittelevat Gams Challenge 2025 -haasteen onnistuneesti suorittaneita vierailua GebJgRK Wolkersdorf Wager Seen ystävien luokse ja osallistumista Edelweiss-marssiin ja siihen liittyvään harjoitusmarssiin. Vuoristojääkäriammattilaiset Robert ja Björn ovatkin lupautuneet toimimaan suomalaisten vieraiden oppaina ja kouluttajina. Lopuksi oli ilahduttavaa kuulla Ylä-Baijerin alueen everstiluutnantin sanovan, että ”seminaari oli paras hänen aikanaan järjestetty” ja jatkokeskusteluille näytti olevan suurta mielenkiintoa. Lyhyen raportin jälkeen kapteeni Samuli Saloranta Kaartin jääkäriyksen aluetoimistosta mainitsi: ”On ilo tukea tällaista toimintaa, joten ottakaa yhteyttä, kun tukea tarvitaan uudelleen.” Tämä on hyvä perusta jatkaa suomalais-saksalaista yhteistyötä – ja jo perinteeksi muodostunutta viikoittaista marssirutiinia! ■

Jääkärieversti Eino Ilmari Järvinen

”Ukko muita uljahampi”

.....
Teksti Matti Hyvärinen

”Eversti erinomainen / Komentaja kovin oiva / Ihminen ylen mukava / Ukko muita uljahampi”.

Näin alkaa runo, jonka JR 49:n komentaja, jääkärieverstilutnantti (myöh. eversti) Eino Ilmari Järvinen sai joululahjaksi rykmentin jouluaterialla Riihiön lohkolla Karjalankannaksella 1941. Tämän Kalevalan runomittaa mukailevan ja rykmentin hyökkäysvaihetta kuvailevan runon kirjoitti lutnantti Martti Saraste.

Tämä on tarina jääkäristä, jolla oli ihan oikea jääkärin morsian ja joka sanamukaisesti kaatui saappaat jalassa. Tarinaan on poimittu mielenkiintoisia tapahtumia ja kohtauksia jääkärieversti Järvisen elämänvaiheista.

Kesät Luhangassa – talvet Lahdessa

Eino Ilmari Järvinen syntyi Hartolassa 21. heinäkuuta 1897. Perhe muutti Lahteen Järvisen ollessa viisivuotias. Kaupunkiympäristö ei kuitenkaan tuntunut omalta ja tältä ajalta jäi Järvisen mieleen vastenmielisyys kaupunkia ja sen ahdasta elämää kohtaan. Kaipaus maalle, Luhankaan, missä oli kaikkea sitä mitä lapsen mieli vaati, tilaa, vapautta ja luontoa, oli tavattoman voimakas.

Järvinen sisaruksineen vietti kesät sukutilalla Luhangassa. Syksyisin lähtö Lahteen ei innostanut, koska kaupunkielämä ja koulunkäynti olivat

”Everstilutnantti Järvinen tarkastamassa etumaastoa. Ilma on lämmin ja hiottava. Änkilänsalo 1941.07.30”. Simpeleen Änkilänsalosta JR 49 lähti hyökkäykseen 2.8.1941. SA-kuva

Järviselle niin vastenmielisiä. Hän ei ollut laiska, mutta läksyjen tekeminen ei vaan ollut hänen juttunsa.

Sortokausi ja aikuisten sortovaltaa vastaan kohdistama raivokas viha heijastui myös koulupoikien elämään. Hillitsemätön toiminnan tarve ja halu piti jotenkin purkaa.

Sortovalta oli määrännyt katujen nimikilvet kolmikielisiksi. Suomen- ja ruotsinkielisten kilpien yläpuolelle oli pantava vielä venäjänkieliset. Lahdessa nämä kilvet olivat emaliset. Poikien kunnia-asiaksi tuli kivittää venäjänkieliset kilvet niin pirstaleiksi, ettei niistä saanut mitään selvää. Asiaa tutkittiin perusteellisesti, mutta niin taitavasti pojat olivat toimineet, että ketään ei saatu kiinni.

Toinen mieluisa harrastus oli heittää kivellä ohikulkevia venäläissotilaita selkään.

Jämsästä jääkärikoulutukseen

Järvinen asui lapsuutensa Lahdessa, mutta vietti omien sanojensa mukaan ”yksitoista onnellista lapsuuden kesää” Luhangan Pyrylässä isovanhempiensa luona.

Vuonna 1914 hänen isänsä osti Vuorenpään tilan Jämsästä, missä Järvinen isänsä kanssa alkoi harjoittamaan maanviljelystä.

Muutamaa päivää ennen joulua vuonna 1915 tapahtui jotakin sellaista, joka muutti Järvisen elämän täysin. Joululomalle kotiin tullut sisar kertoi jääkäriilikkeestä ja että Jyväskylän serkut olivat siinä mukana. Nuorin heistä, Yrjö Koivisto oli jo lähtenyt Saksaan ja liittynyt jääkäripataljoonaan. Järvisen päätös oli valmis heti: Saksaan jääkärikoulutukseen.

Kemin – Tornion etappitie meni kuitenkin tukkoon ja Järvien joutui kärsimättömänä odottelemaan uuden tien avautumista lähes kuukauden. Odotellessaan hän teki töitä isänsä tilalla Jämsässä ja yritti värvätä tuttaviansa lähtemään hänen kanssaan jääkärikoulutukseen, mutta lähtijöitä ei löytynyt.

Järvinen lähti junalla Jyväskylästä Lapualle 17.2.1916. Häntä avusti etapptielle hänen Jyväskylässä asuva toinen serkkunsa Vihtori Koivisto, Yrjön veli. Serkun antamien ohjeiden mukaan Järvisen piti matkustaa Jyväskylästä junalla Lapualle ja ilmoittautua siellä Vihtori Kosolalle. Tunnussanat olivat 25 pennin rahan vuosiluvun ensimmäisen ja viimeisen numeron summa ja taskusta pilkistävä Työmiestaskin kulma. Ainoa matkatavara oli sanomalehteen kääritty valkoinen mekko lumipuvuksi hiihtomatkalle.

Vietettyään muutaman päivän Kosolassa Järvinen matkusti Alahärmän Isotaloon. Tässä vaiheessa lähtijöitä oli 13, jotka kuljetettiin illalla 21. helmikuuta Oravaisiin. Matkalla joukko kasvoi ja lopulta Merenkurkun yli hiihti 19 nuorukaista valkoiset mekot lumipukuinaan. Oppaaksi saatiin etappijääkäri Einar Wichmann, tuleva jatkosodan jääkärikenraalimajuri Einar Vihma, joka kaatui Ihantalassa 5.8.1944.

Kuudentoista tunnin yhtämittainen sadan kilometrin hiihto viimassa ja pakkasessa oli urheilulliselle Järvisellekin kova koettelemus. Nuorukaiset eivät näet hoksanneet ottaa evästä matkaan, joten energiat tuppasivat loppumaan. Nestevajausta täytettiin pureskelemalla jääpaloja suussa.

Järvinen muistelee hiihtoaan teoksessaan Tavallisen jääkärin tie: ”Tunti tunnilta matkanteko hidastui janon,

nälän ja väsymyksen alkaessa tuntua. Joukossa oli muutamia heikkoja hiihtäjiä, joten vauhtimme hidastui heidänkin takiaan. Kiduttavan janon sammuttamiseksi pidimme jääpalasia suussamme, mutta nälkää vastaan ei ollut mitään keinoa. Aavaa jäälakeutta riitti loputtomiin. Osa miehistä oli niin väsynyt, että heidän täytyi vähän päästä heittäytyä suksien päälle pitkään lepäämään.”

Ryhmä selvisi kuitenkin Wichmannin avustuksella Ruotsiin ja edelleen Saksaan. Wichmann opasti kaikkiaan kuusi ryhmää Merenkurkun yli Ruotsiin.

Jääkärikoulutuksessa ja itärintamalla

Järvinen liittyi jääkäripataljoonan 3. komppaniaan 29. helmikuuta 1916.

JR 49:n komentaja Järvinen antamassa käskyä 18.8.1941 6.K:n päällikölle, luutnantti Soini Salolle. Kuulolla rykmentin lähetäjäseeri, luutnantti V. Kurkisalo. Huomaa Järvisen haavoittuessa vaurioitunut kolmisorminen oikea käsi. SA-kuva

Alokasajan päätyttyä Lockstedtissa hyväksyttyyn kokeeseen Järvinen muistelee teoksessaan nimitystään jääkäriksi: ”Saatiin saksalaiset tuliteräkkiväarit ja vihreät jääkäripuvut, sekä oikeus liikkua vapaa-aikoina kylällä ilman erikoislupaa... Ylpeä tietoisuus siitä, että olimme nyt rintamakelpoisia sotilaita, valmiit ase kädessä taistelemaan Isänmaan pelastamiseksi, tuotti kuvaamatonta iloa.” Järvisen isänmaallisuus näkyy myös siinä, että hän muistelmissaan kirjoittaa sanan Isänmaa isolla I-kirjaimella.

Alituinen nälkä, rasittavat marssit ja taisteluharjoitukset sekä ”preussilais-tuneet” ryhmänjohtajat ovat jääneet Järvisen mieleen. Hän piti erittäin valitettavana, että osa suomalaisista esimiehistä oli ottanut sotilaalliseksi esikuvakseen haukkuvan ja rähisevän preussilaisen aliupseerityypin.

Järvinen osallistui myös taisteluihin Saksan itärintamalla Misse-joella ja Riianlahdella. Missen rintamalta Järvinen muistelee maaston vetisyyttä. Juomavesi jouduttiin ottamaan suokuopista, joihin pintavesi huuhteli käymälöiden jätöksiä. Sääsket olivat kuusikkorämeikössä alituisena riesana.

Järvinen haavoittui partiokahakassa 11. marraskuuta 1916, mutta oli taas rivissä elokuussa 1917. Järvinen palasi Suomeen jääkärien pääjoukon mukana 25. helmikuuta 1918. Vapausotaan hän osallistui lähettiupseerina ja joukkueenjohtajana Karjalan rintamalla.

Jääkäri löysi morsiamen – he kohtasivat toisena kuin sadussa

Ilmari Järvinen oli jääkäri, jolla oli ihan oikea saksalainen jääkärin morsian. Tarina on kuin suoraan sadusta. Eräs Saksassa opiskellut jääkäri oli ihastunut nuoreen saksalaisneitoseen ja näytti tytön valokuvaa Järviselle. Jääkäri kuvaili tyttöä niin tunteikkaasti, että tytön kauniit piirteet syöpyivät Järvisen muistiin. Aika kului ja neitokin unohtui. Järvinen oli jäänyt vapausodan jälkeen armeijan leipiin

18.D:n komentaja, eversti (myöh. kenraalimajuri) Aaro Pajari tervehtii ja kiittää Järvistä hänen menestyksellisestä toiminnastaan Kannaksen valtauksessa. Uusi-Alakylä 29.9.1941. SA-kuva

ja palveli 1920 kapteenina Oulussa. Siellä hän sai sitten vierailukutsun jääkäriystävänsä kotiin. Sinne oli kutsuttu myös nuori nainen, joka oli tullut Saksasta levottomien olojen vuoksi Suomeen kesällä 1920. Tapahtui kuin sadussa: Järvinen tunnisti neidon samaksi, jonka kuvaa hän oli ihaillut jo Libaussa. Nyt kohtalo oli johdattanut heidät yhteen. Tästä tapaamisesta alkoi seurustelu, jota kesti peräti kymmenen vuotta. Vasta vuonna 1930 Gretel (Margarete) Schwarzer ja Eino Ilmari Järvinen vihittiin Lahdessa.

Rykmentinkomentajana kahdessa sodassa

Jääkärieverstiluutnantti Järvinen toimi talvisodassa JR 37:n komentajana Laatokan koillispuolen mottitaisteluis-

sa. Jatkosodassa Järvinen oli JR 49:n komentajana sodan alusta heinäkuun loppuun 1943.

Järvinen johti rykmenttiään jatkosodan hyökkäysvaiheessa menestyksekkäästi halki Karjalankannaksen. JR 49 oli tuolloin alistettu kenraalimajuri Aaro Pajarin komentamalle 18.D:lle. Kun Karjalankannas oli vallattu, siirrettiin JR 49 lokakuussa 1941 alkuperäiseen ryhmytykseensä 2. divisioonaan.

Pajari antoi haikein mielin päiväkäskyn, jonka lopussa hän kiittää rykmenttiä sen saavutuksista: ”Syvällä kaipauksella tulen jättämään tämän joukko-osaston, joka niin tuloksellisella tavalla on osallistunut 18.D:n taisteluihin ja ennen kaikkea ollut mukana sen unohtumattomassa hyökkäyksessä hal-

ki Karjalan kannaksen. Kiitollisuuteni kohdistuu ensi kädessä eron hetkellä rykmentin tarmokkaaseen ja taitavaan komentajaan, eversti E.I. Järviseen, mutta samalla hänen kauttaan myös kaikkiin upseereihin, aliupseereihin ja miehiin. Olen vakuuttunut siitä, että JR 49 tulee kaikin tavoin vaalimaan ja edelleen kehittämään niitä 18.D:n taisteluperinteitä, joiden luomisessa se osaltaan myös niin kunniakkaalla tavalla on ollut mukana. Toivotan rykmentille parasta menestystä ja entistä taistelumieltä tulevissa tehtävissä.”

Tämä arvostetun esimiehen tunnustus ja kiitos lämmitti rykmentin miesten mieliä ja kesän 1944 torjuntataisteluissa Siiranmäessä ja Vuosalmella JR 49 osoitti olevansa Pajarin tunnustuksen arvoinen.

Jääkärieversti Järvinen toimi vuoden ajan Saimaan suojeluskuntapiirin ja Itä-Savon sotilasläänin komentajana, mutta määrättiin esikuntatehtäviin takaisin kentälle heinäkuussa 1944. Hän sai komentoonsa pohjoisen Keski-Suomen rykmentin JR 50:n, koska rykmentin varsinainen komentaja eversti Martti Aho oli haavoittunut päähän osuneesta sirpaleesta. Järvinen johti rykmenttiä kaksi kuukautta 2. heinäkuuta – 1. syyskuuta 1944, jolloin Aho palasi takaisin komentajan tehtävään. Raskaita tappioita kärsinyt JR 50 oli jo heinäkuun alussa siirretty V AK:n reserviksi vetämään henkeä Talin-Portinhoikan ankarista taisteluista.

Järvinen palasi vielä sodan jälkeen Saimaan suojeluskuntapiiriin ja Itä-Savon sotilasläänin komentajaksi, mutta hän erosi vakinaisesta palveluksesta jo vuonna 1944. Siviilissä hän oli elinkeinoelämän palveluksessa vuoteen 1952 saakka.

Kuolema saappaat jalassa

Jääkärieversti Järvinen sai kutsun viimeiseen iltahuutoon 12.10.1953. Hän kuoli sananmukaisesti saappaat jalassa. Hän sai sydänkohtauksen laskiessaan seppelettä veljensä, eversti Yrjö Järvisen arkulle. Voiko sotilaallisem-

paa lähtöä viimeiseen iltahuutoon olla kuin nukkua paraatipuvussa ikiuneen arkun kannella olevan Suomen sotailipun päälle upseeriveljen tehdessä kunniaa.

Jääkärieverstin viimeinen leposija on Helsingin Hietanimen uurnahautausmaalla. Hänen vaimonsa Gretel, viimeinen jääkärin morsian, asui Pieksämäellä 105-vuotiaaksi toimien mm. pianonsoiton opettajana. Hänet siunattiin jääkäriensä viereen helmikuussa 1998.

JR 49:n viimeisen komentajan, eversti Tapio Peitsaran sanoin jääkärieversti Järvinen ”oli hyvä ihminen, hyvä sotilas, hyvä rykmentinkomentaja, uskollisista uskollisin Isänmaan palvelija. Hän luotti rykmenttiinsä ja rykmentti luotti häneen. Kunnia hänen muistolleen”. ■

Jääkärieversti Järvisen ja puolisonsa Gretelin hauta. Kuva: Ilkka Uotila

Jääkäripataljoona 27:n jääkärit Aleksanteri Jonberg (vas.) ja Eino Järvinen Libaussa 14.6.1917. Kuva: Museovirasto / Historian kuva-kokoelma

Jääkärin rakkaus

Teksti Kari Huhta Kuva Jukka Lehojärvi

Käsikirjoitus Pauli Poranen, musiikki ja säestys Raimo Vertainen, ohjaus Kylli Köngäs

Sotahistoriasta kiinnostuneet muistavat näyttelijä Pauli Porasen parhaiten alikersantti Lehdon roolista Rauli Mollbergin Tuntemattomassa sotilaassa (1985) sekä Aarne Juutilaisen vaiheita kuvaavasta Marokon Kauhu-monologista, jota Poranen on esittänyt vuodesta 2002 lähtien.

8.2.2025 sai Kokkolan Talviharmonikka-festivaaleilla ensi-iltansa monologi Jääkärin rakkaus, joka on musiikillinen teatteridraama itsenäisyysmeidän syntymästä. Se ei ole tyhjentävä kuvaus Jääkäriliikkeen historiasta, vaan yhden jääkäriksi lähteneen miehen kuvitteellinen tarina, joka on

sijoitettu historiallisten tositahtumien yhteyteen.

Tarina alkaa vuodesta 1916, jolloin Kvikantin kylässä Kokkolassa asuva, maanviljelijäperheeseen syntynyt ylioppilas Aarne Holma (Pauli Poranen) saa selville, että hänen vaimollaan on toinen mies. Holma pelkää syyllistyvänsä murhiin jos hän jää kotiin, joten hän päättää lähteä jääkäriksi Saksaan ja toivoo saavansa surmansa sodassa.

Poranen kertoi selkeällä äänellä jääkäriksi haluavan miehen matkasta: Saapuminen Pohjanlahden rannalla Kokkolassa jääkärien etappireittiin kuuluneelle majalle, jossa itsenäisyysaktivisti Igor Sandman (todellinen henkilö) otti heidät vastaan. (Jääkärien etappimaja seisoo tänäkin päivänä (2025) paikallaan Kokkolassa,

Öjan alueella. Syrjäinen sijainti on todennäköisesti edesauttanut sen säilymistä, koska sinne pääsee vain kävelemällä pitkän matkan metsäisen alueen halki.) Seurasi raskas kulku jäätä pitkin Ruotsin puolelle ja juna-matka Saksaan.

Ensimmäisessä näytöksessä koottiin tarinan palasia ja vasta toisessa näytöksessä tarina lähti kunnolla lentoon koulutusvaiheen alettua Lockstedt Lagerissa. Selväksi tuli, että jääkärijoukossa oli myös vasemmistohenkisiä miehiä. Saksan itärintaman taisteluita ei kuvata lähemmin, mutta esiin pääsee mieliala kuohuttanut tapaus, kun joitakin jääkäreitä loikkasi venäläisten puolelle.

Sykähdyttävien hetki oli kuvaus jääkärien saapumisesta laivalla Vaa-

saan helmikuussa 1918. Vapaussotaa ei kuvata sanallisesti, vaan liikkeen sekä pantomiimina. Tarina loppuu 1920-luvun itsenäiseen Suomeen, joten jääkäreiden myöhempiin vaiheisiin ei puututa. Eräässä kohdassa tosin luetellaan nimeltä koko joukko merkittävän sotilasuran tehneiden jääkäreiden nimiä. Poranen kertoi ensi-illassa, että poliittiset näkemykset on riisuttu esityksestä kokonaan pois.

Dialogissa ei tuotu millään tavoin esiin, miten jääkäri Holma suhtautui punaisiin eikä rintamakuvauksissa kerrottu lähemmin hänen ajatuksiaan sodasta. Jääkärin rakkaudella on hermistävä, toivoa antava loppu, jolloin kyyneleet ovat herkässä.

Säestäjä Raimo Vertaisella oli monia tehtäviä: Eri haitareilla ja vibrandoneonilla soitettuna kuultiin otteita kappaleista Oi kallis Suomenmaa, Jumala ompe linnamme, Die Wacht am Rhein (Reinin vartio) ja Jääkärimarssi, mutta soittamista loihdittiin myös muita ääniä, kuten suhinaa muistut-

tavaa ”tuulen tuiverrusta” Saksaan menijöiden ylittäessä Merenkurkkua jäätä pitkin Ruotsiin. Vertainen toimi lisäksi kertojana ja kouluttajana huutamalla komentoja saksaksi. Vertainen oli koko ajan pukeutuneena vuoden 1914 mallia oleva Saksin Ulaanirykmentin upseerin univormuun, joka oli hänen kertomansa mukaan valmistettu Englannissa tätä esitystä varten. Poranen käytti aluksi siviilivaatteita, mutta jääkäriksi tullessaan hän vaihtoi näyttämöllä päälleen saksalaisen univormun.

Mitään lavasteita ei käytetty. Ainoa rekvisiitta oli telineessä oleva Jääkäri-lippu, vaateripustin, kivääri ja reppu. Ajoittain kuullaan nauhoitteina, kun naisääni lukee Holmalle osoitettuja kirjeitä. Mainittakoon vielä, että Vertainen kertoi ensi-illassa, että Saksan keisari Wilhelm II piti Die Wacht am Rhein-laulusta niin paljon, että myönsi säveltäjä Carl Wilhelmille 3000 markan eläkkeen, mikä oli tuohon aikaan valtava summa ja takasi

säveltäjälle hyvätasoisien loppuelämän.

Jääkärin rakkaus sopisi hyvin esitettäväksi erilaisissa maanpuolustusjärjestöjen tapahtumissa ja on tarkoitettu esitettäväksi mitä erilaisimmissa tiloissa. Pienimuotoisuutensa vuoksi se ei vaadi varsinaista näyttämöä. Esityksen kesto oli ensi-illassa väliajan kanssa noin 90 minuuttia. Jääkäri-
riliikkeestä paljon tietävä katsoja jää todennäköisesti kaipaamaan puuttumaan jääneitä asioita Jääkäriliikkeen historiasta, mutta koko historiikin mahduttaminen Holman tarinaan ei ole sen tarkoitus. Erityishuomiona kerron vielä, että jääkäri Holma käytti vuoden 1918 tapahtumista Suomessa rohkeasti sanaa vapaussota eikä sisällissota, mikä tuntuu nykypäivänä olevan yleinen käytäntö – tai suorastaan vaatimus! ■

Yhteydenotot Jääkärin rakkauden esityksen saamisesta kiinnostuneille: +358505118387 raimo.vertainen@gmail.com

Perinneyhdistys ry:n puukot

Jäsenpalveluna myytävänä puukkoina on saatavilla tällä hetkellä kahta puukkomallia: lähinnä tavalliseen työskentelyyn tarkoitettua käyttöpuukkoa ja erityisesti muistamiseen tarkoitettua lahjapuukkoa.

KÄYTTÖPUUKKO

Toimittaja: WoodsKnife Oy, Kauhava
Terä: 120 mm, hiiliteräs
Hela: Messinki
Kahva: Visakoivu, wenge
Tuppi: Ruskea nahka, jossa logo stanssattuna
Hinta: 80 euroa

LAHJAPUUKKO

Toimittaja: Korupuukko Oy, Kauhava
Terä: 120 mm, hiiliteräs
Hela: Messinki
Kahva: Visakoivu ja hirvensarvi, jääkärimerkillä
Tuppi: Mustaa nahkaa
Hinta: 150 euroa

Albanian kansallissakari
Skanderbergin patsas Tiranassa.

Majurit matkalla – Albania

Teksti: Jyri Vilamo | Kuvat: Jukka Rusila

Majurikolmikon Rusila, Valjakka ja Vilamo matkakohteena oli aurinkoinen Albania. Matkamme sijoittui kesä- heinäkuun vaihteeseen, jolloin Suomessa vielä odoteltiin kesäkelien alkamista. Albania tarjosi lämpimiä päiviä sitten hieman liikaakin. Yöllä lämpötila oli +24C saapuessamme klo.23.00 aikoihin. Päivällä käytiin sitten pahimmillaan +38C asteessa ja sää oli koko reissun ajan samanlainen. Onneksi niin vuokra-auto (Fiat Tipo) kuin hotellihuoneetkin olivat ilmastoituja.

Päivä 1

Päivän kohteina oli kolme museota. Bunk-art 1 ja 2, sekä House of Leaves. Tämän lisäksi ihmettelimme Tiranan keskustan aluetta.

House of Leaves oli Albanian turvallisuuspalvelun Sigurimin päämaja, josta johdettiin kansalaisten vakoilua, salakuuntelua sekä muita sosialistisille ja kommunistisille kansandemokratioille tyypillisiä pakkotoimia. Albanian diktaattorina toimi toisen maailmansodan päättymisestä aina kuolemaansa asti (v.1985) kommunisteista kommunistein, Enver Hoxha.

Hoxhalla paloi välit ensin v.1961 Neuvostoliiton ja sitten v.1978 Kiinan kanssa, koska näissä maissa ei harjoitettu ideologiaa hänen mielestään oikealla tavalla. Seurauksena oli maan totaalinen sulkeutuminen, talouden romahdus ja kansan kärsimys. Tuttu juttu kaikille sosialistisille ja kommunistisille kokeiluille.

Toisen maailmansodan jälkeen Albaaneja oli n.miljoona, tänään vajaa kolme. Sigurimin leivissä oli vuosittain 10–15 tuhatta agenttia ja

BunkArt2 sisäänkäynti Tiranassa. Ministeriön suojabunkkeri.

ilmiantajaa. Vankilaan päätyi maanpetoksesta tai muista sopivista syistä vuosittain tuhatkunta kansalaista, joista osa teloitettiin.

House of Leaves keskittyi sotien jälkeiseen historiaan ja valvontaan. Bunk-art 1 sotien aikaiseen historiaan, jonka aikana Albaniaa miehitti ensin Mussolinin italialaiset ja sitten Hitlerin saksalaiset joukot. Itse Bunk-art 1 sijaitsee noin 5 km päässä keskustasta ja oli rakennettu vuosina 1975–1978 Albanian johtajien suoja- ja sodanjohtopaikaksi pommitusten ja kemiallisen sodankäynnin varalta. Kaikkiaan maahan suunniteltiin rakennettavaksi

yli 220.000 bunkkeria 1970/80 luvulla. Näistä ehdittiin 8v aikana toteuttaa noin 170.000!

Albanialaiset saivat muiden Itä-Euroopan maiden tapaan tarpeeksensa kommunisteista ja 2.7.1990 koitti uusi alku kohti aitoa demokratiaa ja vapaata markkinataloutta. Reissumme aikana tästä tuli kuluneeksi 35v!

Bunk-art 2 on Tiranassa v.1986 valmistunut sisäministeriön ydinsuojabunkkeri. Sen sisällä käydään läpi Albanian historiaa itsenäisyysjulistuksesta joulukuussa 1912

eteenpäin. Kuningaskunta Albaniasta tuli 1925 kunnes Italia valloitti sen 1939.

Toinen merkittävä osa näyttelyä on Sigurimin historia ja sen suorittamat hirveydet. ”Puhdistukset” alkoivat heti sodan päätyttyä. Kaikkiaan arvioidaan n.6000 hlö saaneen kuolemantuomion. Lisäksi työ- ja keskitysleireillä kurjiin olosuhteisiin ja pakotyön rasituksiin kuoli tuhansia lisää. Arviolta 13.500 yritti pakoa Albaniasta noina vuosikymmeninä ja 988 hlö surmattiin (vrt. esim monin verroin isompi DDR noin 600 hlö), viimeinen vasta lokakuussa 1990. Kuolemanrangaistuksille oli 34 eri syytä. Paon yritys oli yksi niistä.

Keskustan liepeillä olevassa Tiranapuistossa löytyy pienehköt 2MS:n aikaiset hautausmaat asiaankuuluvine muistomerkkeineen niin Albaniassa kaatuneille saksalais- kuin brittisotilaillekin.

Päivä 2

Aamulla hyppäsimme Fiatin kyytiin ja ajoimme n.14 km päähän keskustasta olevaan Albanian sotamuseoon. Esillepanon siisteydestä ja infotekstien ajankohtaisuuden perusteella vaikutti, että paikka oli avattu vain muutamaa vuotta aiemmin. Sangen positiivinen yllätys.

Albanian sotamuseon panssartivaunuja.

Meille tutun NL:n kaluston lisäksi kokoelmassa oli varmaan noin puolet kiinalaisia tankkeja, lentokoneita yms., joita olemme harvoin nähneet. Toki näilläkin on useimmilla esikuva Neuvostoliitossa. Albanian historia valottui nyt meille tarkemmin, kun asioita käsiteltiin myös vuosisatoja taaksepäin. Albanian merkittävin hallitsija, sotapäällikkö Skanderbek eli 1400-luvulla. Iloinen yllätys oli myös se, että museo ei maksanut mitään. Ainakaan kukaan ei tullut rahaa pyytämään.

Elbesanin tehdaskaupungissa kävimme nopeasti tutustumassa kommunistiseen rappioromantiikkaan. Kilometrien laajuisella alueella oli vieri vieressä raunioituneita tehdasrakennuksia, joissa mm. betonia on valmistettu bunkkereita varten.

Baretin kaupungissa sijaitsee kukulan päällä vanhat linnanrauniot. Alun perin 500-luvulla Bysantin aikakaudella olleet ensimmäiset rakennelmat ja nykyiset ovat 1300-luvulta. Kaupungissa oli myös sotilashautausmaa, jonka haudoista suurin osa oli 2MS:n ajalta mutta löytyi sieltä muutamia hautoja myös 1990-luvulla kuolleille. Ilmeisesti olleet osallisena Kosovon sodassa?

Naton ilmatukikohdan alueella sijaitsee myös kymmenittäin Albanian

ilmavoimien hylkäämiä Mig-hävittäjiä 1960–70-luvulta. Niillä lennettiin aina 1990 lopulle asti. Majurit yrittivät jo koti-Suomesta käsin saada pääsyä tuonne, missä kuvattiin v.2015 Top Gearin Albania-jaksoa. Silloin se ei ollut vielä Naton tukikohta. Meille eivät portit auenneet mutta Google mapsilla tehty maastontiedustelu tuotti tulosta sen verran, että ”eksyimme” autollamme sopivasti portin taakse ja ehdimme nopeasti kuvat taltioimaan.

Illaksi ajoimme Vloren rantakaupunkiin, jossa kävimme uimassa Adrian- ja Joonianmeren taitekohdassa päivän matkapölyt pois.

Päivä 3

Päivän teemana oli bunkkerit. Heti aamusta suuntasimme Vloren kaupungin niemimaan suuaukolle, josta löytyi 4-tykkisen patterin asemat. Kiinteitä asemia tykeille ei ollut mutta kalustona oli ilmeisesti 122mm neuvostovalmisteiset haupsit. Bunkkerin sisätilat olivat verrattuna lukuisiin Euroopassa näkemiimme verrattuna huomattavasti suuremmat. Sisältä löytyi runsaasti mielenkiintoisia käytäviä koluttavaksi lampun valossa. Ihme kyllä lepakoita ei tullut vastaan.

Perille menevä hiekkatie oli välttämätöntä. Palatessamme autovirta vastaan oli kuitenkin lukuisa ja kalustoltaan mielenkiintoinen. Suurilla renkailla varustettuja maastureita tuli kymmeniä. Bunkkereiden lähettyvilä sijaitsi jonkin matkaa eteenpäin ilmeisesti naturistiranta. Tältä osin maastontiedustelu jäi tekemättä aikapaineiden vuoksi.

Päivän ajomaisemat muistuttivat rantatiellä monin osin Amerikan länsirannikon valtatie 1:stä Big Surin tienoilla. Ilgoran luonnonpuiston solatie nousi n.1km korkeuteen ja tarjosi muutamien bunkkereiden lisäksi huikeat näkymät. Tuo tie on esiintynyt myös Top Gearin Albania-jaksossa vuonna2015.

Alhaalla rannikolla löysimme itsemme ihmettelemästä sukellusvenebunkkerin suuaukkoa Porta Palermon kupeessa. Ruosteiset ovet estivät si-

Bunkkeri, jossa räjäytysovet vielä tallella.

Tuliasema vuorenrinteellä.

säänpääsyn. Toisella puolella niemi-
maata on yhä rannikkovartioston ase-
ma, jonka suuaukko näkyi kauemmas
tielle. Ilmeisesti tunneli halkaisee ko-
ko niemen noin 500 metrin pituudelta
läpiajettavaksi.

Päivän viimeinen nähtävyys Krei-
kan rajan läheisyydessä, Korfun saa-
resta näköetäisyydellä on Burintin

rauniot, joka on Unescon maailman-
perintökohde. Kyseinen paikka tarjo-
aa katsauksen erilaisiin rakennuksiin,
pyhättöihin, teatteriin, linnoihin aina
v.800 eKr. - 1800 jKr. väliselle ajalle.
Alueella ovat asuneet niin, helleenit,
roomalaiset, bysantit, venetsialaiset
kuin myös ottomaanit.

Päivä 4

Aamupala nautittiin merenrannan
äärellä Saranden satamaan tulleita
vanhoja Neuvostovalmisteisia kanto-
siipialuksia ihmetellessä.

Päivän ensimmäinen kohde oli 300
eKr. ollut Foiniken linnoituskaupunki
kukkulan laella. Myöhempiä varus-
tautumista edustivat Hoxan aikakau-
den bunkkerit n.50v takaa. Täälläkin
oli ollut suuri amfiteatteri aikanaan.

Toinen kohde oli Blue Eye nimi-
nen luonnonlähde vuorten keskellä.
Sinänsä kaunis paikka oli pilattu te-
kemällä siitä ylimitoitettu turistikoh-
de. Laiskat turistit saattoivat maksua
vastaan mennä reilun 2km matkan
sähköskootilla tai -junalla. Majurit
sentään kävelivät edestakaisin. Pääsy-
maksu ei ollut kuin 50 senttiä, mutta
tästä kohteesta jäi fiilis, että olisi pitä-
nyt jättää väliin.

Bunkkereiden pelto Drinon alan-
golla sai meidät ihmettelemään näiden
linnoitteiden strategista sijoittamista
(etuvuistoon vihollisen kulkusuuntaan
nähdessä) ja niiden betonista legopa-
likka rakennetta, joka antaa enintään
sirpalesuojan. Meillähän esim. Salpa-
linjan bunkkerit sijoitettiin siten, että
ampumasektori oli suoraan sivustaan.
Panssarintorjunta- ja tykistöbunk-
kereiden vähyys ihmetyttää myös.
Ei tankkeja konekivääribunkkereilla
torjuta.

Alangolta löytyi myös Hadrianapo-
lis niminen paikka ajalta noin 400
ekr, jossa oli ollut myös noin 4.000
hlö vetänyt teatteri. Nyt siitä ei ollut
paljoakaan jäljellä.

Liki 40C astetta hipovat lämpötilat
vaativat jatkuvaa nesteytystä ja silti
vaattemme olivat hiestä kosteina
jatkuvasti. Tähän toi ilahduttavaa
helpotusta Gjrokasterin hotellimme
uima-allas, jonne heittäydyimme heti
saavuttuamme.

Virkistäytyneinä lähdimme vielä tu-
tustumaan kaupungin alla sijaitsevaan
kylmän sodan museoon ja kaupungin
vanhaan linnaan. Hoxha syntyi täällä

ja välirikko NL:n kanssa 1961 sai hänet uskomaan, että NL iskee ydinasein Albaniaan. Ensimmäinen ydinsuoja hänelle ja 200 muulle puolue-eliitille valmistui poliittisten pakkovankien työvoimalla 1970. Tiranan huomattavasti suurempi Bunk-art1 vasta 1978. Täällä oli huoneita 59 ja noin yksi kilometri käytäviä.

Gjirokasterin linna on monen muun tavoin rakentunut monin osin vuosisatojen aikana. Viimeisimmät osat Ottomaani-kuvernööri Ali Pashan alaisuudessa 1800-luvun alussa. Varuskunnan lisäksi linna toimi 1930–1960 luvuilla vankilana. Hieno paikka ja osa Unescon maailmanperintöä, kuten koko vanhakaupunki.

Päivä 5

Ensimmäisenä kohteena oli Tepelenen kaupunki. Sieltä löytyi Sulttaani Ali Pashan sillanrauniot, linna, partisaanien hautausmaa ja kamalimpana 1949–1954 ylläpidetyn internointileirin rauniot poliittisille vangeille ja heidän perheilleen. reilusta 3600 vangista n.500 kuoli tapettuna tai kurjiin olosuhteisiin. Paikka on täysin verrattavissa natsien keskitysleireihin.

Byllisin rauniokaupunki, Illyrialaisien ajalta noin 400 ekr ja roomalaisten aikakaudelta korkealla kukkulan päällä (530m) tarjosi katsauksen menneeseen. Amfiteatteri oli vetänyt noin 7.500 katsojaa ja testasimme sen akustiikan yhä hyvin toimivaksi.

Toinen vastaava paikka samalta aikakaudelta oli Apollonia. Se sijaitsi huomattavasti matalammalla kukkulalla mutta siellä asui aikanaan jopa 50.000 hlö! Aikansa metropoli. Tätä paikkaa myös kommunistit olivat hyödyntäneet ja rakentaneet kukkulalle bunkkereita ja vastakkaiselle rinteelle tykistöasemia.

Tänään huomasimme jo taisteluväsymystä ja päätimme jättää erään Venetsialaisen linnan päivän loppuksi väliin. Ilmastoitu hotellihuone Albanian entisessä pääkaupungissa Durresissa vei voiton!

Iltasella ehdimme käydä katsomassa mäen päällä Albanian ainoan kunin-

Sotilashautausmaa Tepelenessä.

Tepelenen keskitysleirin raunioita.

Apollonian raunioita.

Nato lentotukikohdan porttien taakse on säilötty yli sata vanhaa NL ja Kiinalais hävittäjää.

kaan Zogin (hallitsi 1920–30 luvulla) hylättyä ja ränsistynyttä huvilaa ulkoa. Mäen rinne oli täynnä pieniä bunkkereita sekin.

Kaupungista löytyy myös vanha amfiteatteri, jonka kapasiteetti oli noin 20.000 henkilöä! Heikossa kunnossa oli valitettavasti tämä kohde. Rantabulevardia kävelimme pimenevässä illassa ja vastaan tuli Venetsialaisaikakauden vartiotorni. Sen verran on rantaviiva siirtynyt, että merelle siitä ei enää näy.

Päivä 6

Ennen kotiinlähtöä kävimme vielä aamulla kurkistamassa viimeisenä paik-

kana marttyyreniden ja sodan sankarien rakennusta, joka sai myös rapistua rauhassa. Useimmat kommunistiajan monumentit ovat jääneet hunningolle ja kansankapitalismi on uusi johtaja.

Albaniasta jäi kokonaisuudessaan erittäin hyvä maku. Tänne kannattaa tulla ehdottomasti. Kaupunkiliikenne on sekoilua mutta muutoin ajaminen oli ihan ok. Pahempaakin on nähty, vaikka Italiassa. Ajokilometriä tuli vajaa 800 km. Teiden kunto oli odotuksia parempi. Pääteillä jopa Suomea parempi. Hiekkatiet olivat sitten Suomea surkeampia kivien ja maaperän laadun vuoksi.

Hintataso on Albaniassa edullinen ja 3–4 tähden majapaikkamme olivat kaikki oikein hyviä. Hintataso 3 majoittujalta 30–35 €/yö/hlö. Olut ja virvokkeet olivat ravintolassa 2–3€. Ruokia sai 5–15€ välillä. Ihan vanhimpia ihmisiä lukuun ottamatta, englannilla pärjää hyvin ja palvelu oli ihan perusystävällistä. Ei mitään itäblokin meininkiä.

Maa oli kaikinensa huomattavasti edistyneempi kuin omat ennakkoodotukset ja vajavaiset käsitykset. Vahvasti plussalle jäi Albania mielisämme! ■

Ennakkotiedote

Perinneyhdistyksen vuoden 2026 kesäretki – Jääkärit rintamalla 110 vuotta

Perinneyhdistys järjestää heinäkuussa 2026 Riian ympäristöön kolmipäiväisen kesäretken. Matkalla osallistutaan Schmardenin taistelun 110-vuotisjuhlallisuuksiin 25.7.2026 ja tutustutaan Riian alueen jääkärihistoriaan sekä muuhun sotahistoriaan.

Matkasta tiedotetaan lisää seuraavissa Parolen numeroissa sekä perinneyhdistyksen kotisivuilla ja sosiaalisen median kanavilla.

Kutsu

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n sääntömääräinen **kevätkokous** pidetään lauantaina 28.3.2026 klo 13.00 Tampereella Suomalaisella Klubilla osoitteessa Puutarhakatu 13, 33210 Tampere.

Kokouspäivän ohjelma:

- Klo 10.00 Jääkärit rintamalla -esitys
- Klo 11.00 JP27 Pirkanmaan osasto 40 vuotta
- Klo 11.45 Buffet-lounas Tampereen Suomalaisella Klubilla
- Klo 13.00 Kevätkokous, jossa käsitellään sääntöjen 9§ mukaiset kokousasiat sekä jäsenten 14.3.2026 mennessä hallitukselle kirjallisesti esittämät asiat.
– toimintakertomus

Klo 15.00 mennessä kokouspäivän päättäminen

Ilmoittautumiset puheenjohtajien neuvottelutilaisuuteen ja kevätkokoukseen pyydetään 14.3.2026 mennessä Jääkärikansliaan sähköpostilla kanslia@jp27.fi.

Sitovat ilmoittautumiset buffetlounaalle sähköpostilla kanslia@jp27.fi sekä maksamalla 15 euroa mennessä 14.3.2026 yhdistyksen tilille FI80 1019 3000 2050 06 merkinnällä "Lounas".

Helsingissä 22.11.2025

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry
Hallitus

Kallelse

Föreningen Jägarbataljon 27:s Traditioner rf har sitt stadgeenliga vårmöte lördagen den 28.3.2026 kl. 13.00 i Tammerfors, på Finska klubben Puutarhakatu 13, 33210 Tammerfors.

Mötesdagens program:

- Kl 10.00 Jääkärit rintamalla -föreläsning
- Kl 11.00 JP27 Pirkanmaa filial 40 år
- Kl 11.45 Buffetlunch på Tammerfors Finska Klubb
- Kl 13.00 Höstmöte i enlighet med 9§ i reglerna och ärenden som skriftligen lämnats in till styrelsen av medlemmar senast den 14 mars 2026
– verksamhetsplanering

Kl 15.00 Mötesdagen avslutas

Anmälningar om deltagande i ordförandenas sammanträde och höstmötet ombedes senast den 14.3.2026 till Jägarkansliet e-post kanslia@jp27.fi

Bindande anmälan till buffetlunch via e-post kanslia@jp27.fi och genom betalning 15 euro senast den 14.3.2026 till föreningens konto FI80 1019 3000 2050 06 ref. "Lounas".

Helsingfors 22.11.2025

Föreningen Jägarbataljon 27:s Traditioner r.f.
Styrelsen

Jääkärien Helsinki – Jääkärien jäljillä -projekti käynnistyy

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys Helsinki–Uusimaa Osasto ry käynnistää uuden ja lämminhenkisen Jääkärien **Helsinki – Jääkärien jäljillä** -projektin. Hankkeen tavoitteena on elävöittää jääkäriperinnettä, tuoda historia keskelle kaupunkia ja kertoa ihmisistä, jotka uskoivat yhteistyön, rohkeuden ja sivistyksen voimaan.

Hankkeen tuloksena syntyy pysyvä kulttuurinen jälki: **juhlakirja, kiertokävelyt ja digitaalinen kartta**, jotka elävät Helsingin katukuvassa ja ihmisten mielissä vielä pitkään.

Hankkeen suunnittelutyö käynnistyi syksyllä 2025. Projektin laajuudesta on käyty rakentavaa keskustelua, ideoitu sisältöjä ja vahvistettu yhteistä suuntaa. Työryhmässä toimivat: Marko Maaluoto, Risto Hiekka ja Helena Miettinen. Mukaan toimintaan otetaan kaikki asiasta innostuneet.

****Kerro tarina!**

Helsinkiläisistä jääkäreistä ja jääkäritoiminnasta kaupungissa**

Projektissa etsitään henkilöitä ja sukujen tarinoita, jotka liittyvät Helsingin jääkäriin ja heidän toimintaansa. Jokainen tarina – pieni tai suuri – auttaa rakentamaan kokonaiskuvaa jääkäriliikkeen paikallisesta historiasta.

Tarinoita voi lähettää sähköisellä lomakkeella:

<https://forms.gle/Noom65LPdWPcd6ks5>

Mieluusti 31.12.2025 mennessä.

Tervetuloa mukaan vinkkaamaan hyvistä valokuvista, tarinoista ja jääkärinikseistä.

Tehdään yhdessä jotakin merkityksellistä.

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys Helsinki–Uusimaa Osasto ry

Projektin yhteyshenkilö

Helena Miettinen

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys Helsinki–Uusimaa Osasto ry

sähköposti: helena.miettinen@bc.fi

puhelin: 044 775 6383

Jääkärisäätiö

Jääkärisäätiö myöntää avustuksia ja apurahoja jääkäriaiheiseen tai jääkäriperinteen vaalimiseen liittyvään tutkimukseen, toimintaan, tapahtumaan tai esim. kirjan kirjoittamiseen tai taiteellisen teoksen tuottamiseen. Avustuksia voivat hakea yhteisöt, ja apurahoja henkilöt tai tekijäryhmät.

Kirjalliset hakemukset kevään jakoon 1.3. ja syksyn jakoon 1.11. mennessä.

Hakemukset ja tiedustelut osoitetaan säätiön asiamiehelle:

Jukka Eklin, jukka.eklin@gmail.com ja 0405651412.

Mahtavin marssilaulu

Teksti Ohto Manninen

Jääkärien taideteoksista syvimmin vaikuttanut lieenee Jääkärien marssi. Sen sanat kirjoitti Heikki Nurmio, kun Suomeen lähtöä turhaan odottaneessa pataljoonassa tunnelma oli keuhalla 1917 erityisen matalalla. Nurmio voitti tällä runolla yhden kolmesta kirjoituskilpailusta. Hän on kertonut, että runon tarkoitus oli osoittaa, että päämääränä oli edelleen Suomen itsenäisyys ja unelmana sorrettujen heimokansojen vapauttaminen. Kulervon kosto -teema liittyi yleisemmin sorrosta vapauttamiseen.

Nurmio muokkasi runoan muutamassa kohdassa palkintolautakunnan toivomuksesta. Muutokset kohdistuivat runon rytmitykseen. Yksi kohta muuttui myös poliittisesti merkittäväällä tavalla. Tässä Nurmio oli saanut virikkeen A. Oksasen suomen kieltä ylistävästä runosta ”Suomen valta” (1860), jossa ulottuvuus oli ”Äänisjärvi, Pohjanlahti, Auran rannat, Vienansuu”. Sävellettyinä se oli mieskuoro-ohjelmistoa. Sen suosiota osoittaa, että oopperalaulaja Abraham Ojanperä oli 1906 äänittänyt laulun savikiekolle.

Nurmion runon ensimmäisessä versiossa kyseinen kohta kuului: ”Viro, Aunus, Karjalan kaunis maa.” Tämä Suomen vallan ulottuvuus oli lopullisessa versiossa ”Häme, Karjala, Vienan rannat ja maa”, mikä suuntasi ajatukset itään etelän sijasta.

Jääkäri Erik Heinrichs kuvasi muistelmakirjassa *Hotel St. Petersburg* elävästi punakapinan aiheuttamaa raskasta pettymystä, erään jääkärin sanoin: ”Kun pyyhitte Viron ja Inkerin Jääkärimarssista, olisitte voineet pyyhkiä samalla Karjalan ja Hämeen; ei siitä maasta kuitenkaan koskaan mitään tule.”

Heikki Nurmio.

Martti Häikiö on luonnehtinut Sibeliusia 1900-luvun alun merkittävimmäksi protestilaulujen säveltäjäksi. Onhan hän säveltänyt paitsi Jääkärimarssin myös Finlandian.

Säveltäjämestari Jean Sibelius sai käsiinsä runon syys-lokakuussa 1917. Se oli tuotu Ruotsin kautta ja Merenkurkun yli. Lokakuun lopulla sävellys oli jo Libaussa. Suomessa marssi esitettiin muutamalle jääkärille 23.10. ja sitten itsenäisyysmiesten Uuden Päivän klubin tilaisuudessa 8.12., kaksi päivää itsenäisyysjulistuksen jälkeen. Julkinen ensiesitys oli Helsingin yliopistossa 19.1. 1918 osakuntien ylioppilasdelegationin juhlassa.

Runon vaikuttavuutta ja tehokkuutta on kuvannut runoilija P. Mustapää (akateemikko Martti Haavio): ”Se on suuri runo, mahtavin marssilaulu, mitä Suomen mies on koskaan kirjoittanut. Mikä aate, loistava suoritus. Jokainen säe kalskahtaa kuin kalvanisku; jokainen ajatus on kuin aforismi! Sellainen runo kirjoitetaan vain kerran vuosisadassa.” ■

Jääkärien vala Saksassa 1918

Kiitoksia erinomaisesta Parolen ensimmäisistä numeroista uudelle päätoimittajalle. Lehden taso on pysynyt korkeana ja tarjoaa runsaasti mielenkiintoista luettavaa.

Haluaisin kuitenkin kiinnittää huomiota ensimmäisen numeron pääkirjoitukseen (1/2025), jossa toistettiin väärinkäsitys, että jääkärien vala Saksassa 13. helmikuuta 1918 olisi ollut ensimmäinen itsenäisen Suomen sotilasvala.

Tiettävästi ensimmäinen sotilasvala vannottiin nimittäin päivää aikaisemmin 12. helmikuuta Suomessa, Ahvenanmaan Kumlingen saarella, jossa valkoisten Uudenkaupungin Suojeluskunta vietti marssilepoa marssittuaan Uudestakaupungista myrskyävän Saaristomeren ja Kihdin heikkojen jäiden yli. Kumlingessa joukot viettivät aikaa 10–14. helmikuuta käyttäen aikaa huoltoon ja joukon järjestämiseen neljään komppaniaan ja sotilasvalaan ennen jatkamistaan taivaltaan Ahvenanmaan pääsaareen, jossa joutuivat taisteluun venäläisiä ja Turusta kuljetettuja punaisia vastaan.

Vastaava tieto löytyy muun muassa isoisäni, silloin 19-vuotiaan Carl-Rudolf Gardberg päiväkirjasta:

12 februari (Tisdag)

Fortfarande i Kumlinge. Idag hade vi mönstring, alla fyra kompanier. Fabritius talade, därpå svuro vi alla eden enligt formulär från den gamla finländska militären: vi äro således legaliserade finländska krigare, stående under krigslagarnas skydd – och tvång. Regeringstrupper – det låter något! Senare på dagen hade vårt kompani manöver, skyttekedjor och storming, kring Kumlinge kyrka.

Myös vuonna 1928 julkaistu VJ Marjasen toimittama Turun Rintamapataljoona (n.k. Uudenkaupungin suojeluskunta) Vapaussodassa 1918 toteaa:

”Laskiaistiistaina 12 p:nä vanhoivat miehet sotilasvalan Kumlingen kirkonkylässä. Kapteeni Fabritius piti tilaisuudessa puheen ja tohtori Alftan otti valan. Toimitus kaikessa yksinkertaisuudessaan teki miehiin hyvän vaikutuksen. Nyt emme enää ole mikään järjestäytymätön sissijoukko, josta kukin saa poistua, minne itse haluaa, vaan Suomen hallituksen

sotavoimaa, sotalakien alaista. Tämä ajatus esiintyy miesten tekemissä muistiinpanoissa. Jokaiselle miehelle annettiin myös erikoiset merkit, nim. kapea, valkoinen nauha vasempaan käsivarteeseen.”

Luonnollisesti tämä ei vähennä jääkärien valan arvoa tai sen tilaisuuden merkitystä, mutta silti on syytä pitää faktat faktoina. Jo vuonna 2018 everstiluutnantti Lauri Väättänen kirjoitti aiheesta mielipidekirjoituksen Turun sanomiin mm Ruotuväki-lehden kirjoitettua jääkärien valan olleen itsenäisen Suomen ensimmäinen vala. Näin ollen on siis syytä taas kerran korjata tämä tieto, silläkin uhalla, että samalla pilaa hyvän tarinan faktoilla.

Evl Lauri Väättäsen mielipidekirjoitus Turun sanomissa <https://www.ts.fi/lukijoilta/3853548>

Ystävällisin terveisin
Anders Gardberg
Eversti (evp)

Aarne Sihvo

Lehdessä numero kaksi oli lueteltu kenraaleja, jotka olivat saaneet valtiolliset hautajaiset. Yksi oli kuitenkin joukosta poissa eli Aarne Sihvo. Hänet siunattiin Vanhassa kirkossa kesällä 1963 ja

kuljetettiin tykin lavetilla Hietaniemen hautausmaalle. Olin itse vanhempieni kanssa tilaisuudessa mukana. Isäni oli Aarne Sihvon serkku ja jääkäritoveri Tauno Sihvo.

Ystävällisin terveisin
Mirjami Sihvo

Talvisota – puna-armeijan suuri valhe, ennen ja jälkeen

Suomen vapauttaminen talvisodassa

Timofei Matikov

448 sivua. Docendo 2025

Tämän vuosituhannen Venäjä on taantunut 1930-luvun lopun verbaaliselle tasolle. Kielikuvasto Suomesta noudat-

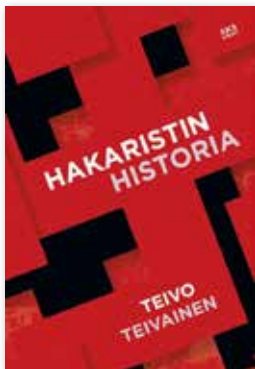
taa perinteitä. Venäjän historiallisessa seurassa Suomen hallitusta on hetki sitten kuvattu ”uusnatsien eläintarhaksi”. Ennen talvisotaa Suomen vapauttamisen perusteet siellä perustuivat vihaan ja valheisiin. Josif Stalin kuuli hätähuutomme: pelastakaa ja vapauttakaa meidät. Täisi olla korvamato.

Timofei Malikov on salanimi, jonka suojassa tämä sotahistorian asiantuntija on teoksensa koonnut ja kääntänyt valtavista arkistojen uumenista. Aavistelen - vastoin kirjan väittämää: kyseessä on suomalainen asiantuntija. Aineisto on monipuolinen, se kuvaa sotilaiden ajattelua, sen aikaisten tiedotusvälineiden propagandaa ja poliittisten vaikuttajien sanahelinää: Suomi oli aggressiivinen helppo saalis ja Neuvostoliitto jalomielinen vapauttaja. Toisin oli.

Talvisota oli Suomen historiassa episodi, joka oli moninkertaisten hämärien uskomusten, oletusten ja toivon hyytymä. Malikov maalaa sotamme taitavasti. Hitler ja Stalin jakavat Euroopan, Suomi on yksiä pieniä jakojäännöksiä, Puolan he sentään puolittavat. Tulee mieleen Trump ja Putin. Kun talvisota uhkaa jo poistaa Suomen kartalta, vätykset Ranska ja Britannia lupailevat sota-apua Norjan ja Ruotsin kautta, minkä Ruotsi niiltä kieltää - kaikki bluffia. Ihme että Stalin niin hämmentyi ja suostui rauhaan. Malikovin aineisto on hyvä vastavoima nykyiselle Venäjän historiankirjoitukselle.

Markku Jokipii

Kuumasta aiheesta viileästi

Hakaristin historia

Teivo Teivainen

256 sivua. SKS Kirjat 2025

Professori Teivo Teivaisen tietoteos hakaristista on sekä tarpeellinen että ajankohtainen. Hakaristi ja sen monet ilmenemismuodot on niin voimakkaita tunteita herättävä aihe, että

symbolin perusteellinen analyysi on tervetullut. Teivainen hakee symbolin taustat tuhansien vuosien takaa niin idästä kuin suomalaisten omastakin visuaalisesta perinteestä.

Suomessa aiheen tekee ajankohtaiseksi Ilmavoimien hakaristitunnuksesta käyty keskustelu ja tunnuksen vähittäinen häivyttäminen pontiminaan ilmeisesti lisääntynyt läntinen yhteistyö. Teivainen ulottaa hakaristin poliittisen taustan Suomessa jo 1800-luvulle, mutta symbolina se on täälläkin vuosisatoja vanhempi. Yleisimmän käsityksen mukaan hakaristi tuli Suomeen vasta keväällä 1918 ruotsalaisen kreivi Eric von Rosenin lahjoittamien lentokoneiden tunnuksena.

Teivainen pystyy kirjoittamaan kuumasta aiheesta viileästi, jolloin kirja sopii niin symbolin puolustajille kuin vastustajillekin. Teos antaa runsaasti uutta tietoa kumoten vanhaa ja vir-

heellistä, mutta tyhjentäväksi tekijä ei sitä väitä. Esimerkiksi puna-armeijan buddhalaisten kalmukkien varhaiset hakaristit ja USA:n armeijan 45. Jalkaväkidivisioonan hakaristitunnus eivät ole mukana. Divisioonassa palveli mantereen alkuperäisväestöä, jonka symboleihin hakaristi kuului. Merkin käyttö lopetettiin 1939. Muutamia muita yllättäviä amerikkalaisia hakaristejä kuvallitteessa näkyy.

Kirja korjaa niin ajallisesti kuin näkökulmiltankin aivan liian suppeaa käsitystä hakaristin historiasta. Hakaristin lanseeraajaksi nimetään perinteisesti Adolf Hitler, koska kansallissosialistit ottivat symbolin tunnukseksen 1920-luvun alussa. Hakaristi oli ollut antisemitistien symbolina Saksassakin jo edellisellä vuosisadalla.

Seppo Simola

Kenraalit tukkanuottasilla

Temperamenttia!

Sotilasylijohdon tunnehistoria

Lasse Laaksonen

387 sivua. Docendo 2025

Puolustusvoimien ylimmän johdon ristiriitaiset henkilösuhteet alkoholilla terästettynä tai ilman on dosentti, FT Lasse Laaksoselle tuttu aihe. Uusim-

man teoksensa näkökulmahenkilöiksi hän on valinnut kolme tunnettua kenraalia eli Lauri Malmbergin, Hjalmar Siilasvuon ja Paavo Talvelan. Heidän kauttaan tutkija porautuu sotilasylijohdon tunnehistoriaan eli eräänlaiseen järjen ja tunteen kilvoitteluun. Kokemusten, aseman ja sodan kohdatessa syntyy juuri se erityinen tunneilmasto, jota Laaksonen etsii ja analysoi. Auktoriteetinkin läpi heijastuvat ihmisen tunteet.

Näkökulmahenkilöiden urapolut sekä persoonallisuudet ovat varsin erilaiset, mikä osaltaan laajentaa näkökulmaa. Taustat haetaan kohdehenkilöiden lapsuudesta ja Saksassa saadusta jääkärikoulutuksesta asti.

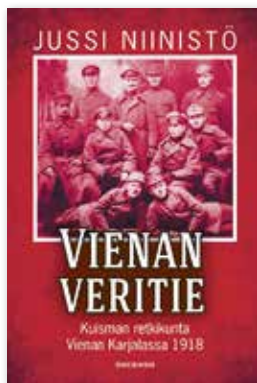
Lukuisia muitakin korkeita upseereita mahtuu teoksen piiriin, ja marsalkka Gustaf Mannerheimin hahmo eri rooleissa on teoksen oleellinen elementti.

Mannerheim osasi hyödyntää korkeiden johtajien persoonallisuuksia ja tunnetiloja heitä tehtäviin valitessaan.

Teos etenee pitkälti tapahtumahistorian tahdissa nostaen konfliktien kautta esiin henkilöiden vaikeantuntiset henkilösuhteet. Välillä tulee jopa pohtineeksi, miten ihmeessä sotatoimien johtaminen viime sodissa onnistui, kun osa ylimmistä upseereista ei ollut edes puheväleissä keskenään. Teoksen asetelmia voi peilata nykyajankin siviili- ja sotilasjohtamiseen. Sotilasjohtajiksi valittavat on testattu persoonallisuuden osalta jo pitkään, mutta itsenäisen Suomen alkuvaiheissa sotilasjohtajiksi nykykatsannossa sopimattomatkin yksilöt saattoivat edetä korkeisiin asemiin.

Seppo Simola

Ei Suomesta tullut suurta

Vienan veritie

Kuisman retkikunta Vienen karjalassa 1918

Jussi Niinistö

285 sivua. Docendo 2025

Kun punakapina oli kevään 1918 kuluessa kukistettu ja itsenäisestä Suomesta

alkanut tulla totta, menestyksestä hullaantunut osa valkoista armeijaamme katseli Karjalan laulumaiden suuntaan. Oli koittanut hetki vallata Suomi suureksi. Uuden uutukainen valtiomme ei valtausretkelle antanut näkyvää, konkreettista tukeaan, mutta ylipäällikkö C.G.E. Mannerheim ja pääministeri P.E. Svinhufvud antoivat sille nyökkäyksenomaisesti hyväksynnän, ei juuri muuta.

Kaksi yhteensä vajaan tuhannen miehen hyökkäysjoukkoa syöksyi syksyllä 1918 kohti itää tarkoituksenaan vallata Suomelle maakannakset välillä Syväri-Ääninen-Vienanmeri. Joukko teki oletuksissaan saman virheen kuin Stalin talvisodan suhteen: että väki rajan takana ottaisi valtaajat riemumiehin vastaan, vaan ei. Sekä Vienen että seuraavalta Aunuksen retkiltä tultiin

takaisin verissä päin. Mannerheim ja Svinhufvud osoittautuivat pelureiksi eivätkä panneet korttejaan likoon.

Ken ei ole lukenut, niin lukekoon kirjan loppuun Jussi Niinistön liittämän 19-vuotiaan retkelle lähteneen Bobi Sivénin toivorikas ja valoisa monikymmen sivuinen matkakertomus. Se uhkuu karjalaista tunnelman ihanointia. Valtausta yrittäneille pettymys oli nähdä, kuinka onnellisissa oloissa kansa siellä eli vielä ennen Stalinia. Sivén toimi seuraavan vuoden Aunuksen retken aikana Repolan kunnan nimismiehenä, mutta teki itsemurhan vastalauseena, kun Repola ja Porajärvi luovutettiin Neuvostoliitolle Tarton rauhan seurauksena.

Markku Jokipii

Näin kävi, kun Tali-Ihantala murtui

Eeva ja Aatami

Jari Tervo

558 sivua. Otava 2024

Aiemminkin historiallisia romaaneja kirjoittanut Jari Tervo on lähtenyt poh-

timaan, jos Tali-Ihantalan puolustus olisi murtunut. Tarina alkaa Elisenvaaran aseman pommituksesta. Pommitus vaati yli 100 kuolonuhria, joista osa oli evakuoitavia kotikontunsa jättäneitä kannaksen asukkaita. Elisenvaaran risteys oli tärkeää sotilasliikenteelle, Pommitus tapahtui samana päivänä kun Viipuri menetettiin ja tiedot tapahtumasta salattiin, mikä aiheutti villien huhujen liikkeellelähdön.

Keksitty historia kerrotaan kahden suvun kohtaloiden kautta. Toinen on Elisenvaaran pommitusten uhriksi joutunut siirtolaisperhe ja toinen taas edustaa Helsingin parempaa herrasväkeä. Mukana kertomuksessa on myös historiallisia henkilöitä, kuten Kekkonen, Mannerheim, Ryti ja Tanner ja

jopa Otto Wille Kuusinen, josta tulee Suomen valtiasta nousee Olympiastadionille taputettavaksi.

Puna-armeija valloittaa koko Suomen ja Suomen valtiaaksi tulee Otto Ville Kuusinen.

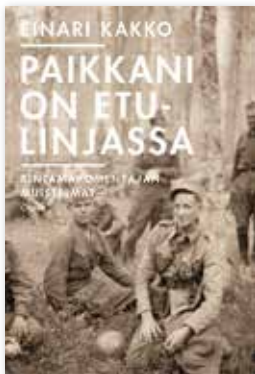
Kuvaukseen hyökkäävin neuvostojoukkojen tekemisiin ja raakuuksiin on malli saatu Ukrainan tuoreista sotatapahtumista.

Kirjan tapahtumat vievät joskus Tammisaaren vankileiriin, Moskovaan ja vaikkapa kuvitteelliseen Helsingin metroon.

Huimaa tarinaa riittää, joka on kirjoitettu enemmän tai vähemmän kieli poskessa, kuten Jari Tervon tapana on.

Jukka Knuuti

Velvollisuudentuntoinen upseeri

Paikkani on etulinjassa Rintamakomentajan muistelmat

Einari Kakko

397 sivua. Otava 2024

Einari Kakko (1911–2007) valmistui kadettikoulusta pari vuotta ennen talvisotaa. Sotavuosina hän eteni luutnantista majuriksi ja toimi lähinnä komppanianpäällikkönä ja pataljoo-

nankomentajana. Näinä vuosina hän huomasi, että upseereita on sekä hyviä että huonoja ja hekin ovat ihmisiä heikkouksineen. Tällöin alkoivat selvemmin ristiriidat esimiesten kanssa ja ne jatkuivat sotilasuran loppuun saakka. Kakko joutui mielestään epäoikeudenmukaisesti kohdelluksi tappioista niin Muolaassa kuin Tappokukkulalla. Kakko itse tulkitsi tappioiden syyksi osin esimiesten ymmärtämättömyyden tilanteesta ja suoranaisten taitamattomuuden.

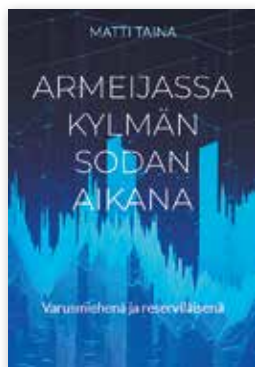
Sotien jälkeen hän oli syytteessä asekatkennästä, opiskeli sotakorkeakoulussa ja palveli eri paikoissa. Sotilasura huipentui ja päättyi everstinä ja Karjalan prikaatin komentajana. Divisioonakomentajan kanssa välit olivat huonot. Puolustusvoimien komentajan prikaatista antaman positiivisen arvion jälkeen Kakko katsoi tehtävänsä tulleen täytetyksi ja erosi puolustusvoimien palveluksesta vuonna 1963.

Tämän jälkeen pinttynneestä poikamiehestä tuli uusperheen isä Rovaniemellä. Elämästä sotilasuran jälkeen on kirjoittanut tytär Inkeri Hellström. Nämä muistelukset selkiyttävät Einari Kakon luonnetta ja osittain sitä, miksi pätevä ja kunnianhimoinen upseeri joutui konflikteihin esimiestensä kanssa. Ne eivät suoraan vaikuttaneet hänen urakehitykseensä, mutta saivat aikaan useaan kertaan tunteen epäoikeudenmukaisesta kohtelusta.

Kakko kirjoitti muistelmansa lähipiiriään ajatellen, mutta tällaisenaan ne antavat aidon ja rehellisen kuvan hänen ajatusmaailmastaan ja ristiriitaisista suhteistaan niin esimiehiinsä kuin alaisiinsakin. Voi olla, että henkilökohtaisissa muistelmissa nämä konfliktit korostuvat. Julkisuuteen tarkoitetut muistelmat olisivat voineet olla toisenlaiset.

Pasi Pulju

Kuvaus varusmieselämästä voi olla hyvin kiinnostava

Armeijassa kylmän sodan aikana

Varusmiehenä ja reserviläisenä

Matti Taina

288 sivua. Omakustanne 2025

Jos on kiinnostunut sotaväen arkipäivästä, Taina kirja on kiinnostavaa lukemista. Ei mitään erikoista tai dramaattista, vain varusmiehen arjen kuvausta. Tavanomaisesta varusmiespalvelusta kuitenkin poikkesi joutuminen toimimaan todistajana eräässä väkivaltatapauksessa.

Taina ei tosin rajoitu omaan varusmieselämäänsä vaan piirtää samalla laajempaa kuvaa kertoen mm. puolustusvoimien varustehankinnoista. Onpa hän pannut liitteeksi Mannerheimin talvisodan päättymisen jälkeisen päiväkäskyn sekä nyt ajankohtaiseksi tulleen Eino Leinon Ukraina-runon

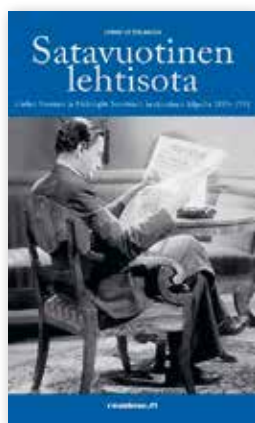
Mutta pääpaino on kuvaus varusmiehen elämästä sekä reservin kertausharjoituksista, jotka hänen osaltaan

olivat hyvin monipuolisia. Viestimiehenä hän pääsi toiminaan jopa toisessa aselajissa, kuten ilmatorjuntajoukoissa. Silti pelkkä kertomus tulosta sotaväkeen, tupakavereista ja vaikkapa varusteiden jaosta on kiinnostavaa, kun kaikkea vertaa omiin jo 60 vuotta vanhoihin varusmieskokemuksiin.

Olisikohan tämä sitä, mitä kutsutaan mikrohistoriaksi.

Jukka Knuuti

Uusi Suomi hävisi Helsingin sanomille jo 1911

Satavuotinen lehtisota

Uuden Suomen ja Helsingin sanomien keskinäinen kilpailu 1889-1991

Jyrki Vesikansa

510 sivua. Readme 2021

Moni Parolen lukija jäi kaipaamaan sanomalehteään, kun Uusi Suomi lopetti ilmestymisensä joulukuussa 1991. Päätoimittaja Jyrki Vesikansa väitteli 80-vuotiaana tohtoriksi aiheenaan Uuden Suomen kohtalo.

Toisin kuin yleensä on luultu Helsingin Sanomat oli ohittanut Uuden Suomen levikissä jo 1911 eikä Uusi Suomi päässyt levikissään koskaan lähellekään kilpailijaansa.

Sanomalehden kulurakenne oli takavuosina sellainen, että kolme neljäsosaa tuloista tuli ilmoituksista ja olivat Uuden Suomen Akilleen kantapää. Ilmoitukset hakeutuvat sinne, missä on levikkiä. 1980 HS:n levikki 393 697 kappaletta ja Uuden Suomen 84 801 kappaletta. Uuden Suomen levikistä noin puolet jäi pääkaupunkiseudulle ja loput menivät ympäri valtakuntaa.

Uudessa Suomessa tehtiin iso remontti 1980: perustettiin Iltalehti. Kos-

ka Uuden Suomen levikki pääkaupunkiseudulla oli niin vähäinen, uskottiin, että vaihtamalla lehden kansisivu, se voitaisi myydä iltapäivälehdenä. Malli ei toiminut toivotulla tavalla, sillä Iltalehti eriytyi pian ”oikeaksi” iltapäivälehdeksi ja ilmestyy edelleen.

Uuden Suomen tappiokierre vain jatkui. Viimeisen 15 vuoden aikana lehteä tekoengitettiin noin miljardilla markalla (n. 150 miljoonaa euroa). Milla tuo kustannettiin? Suurin osa tuli omaisuuden myynnistä. Uusi Suomi omisti viisi kivitaloa Helsingin keskustassa.

Mutta mikään ei riittänyt ja niin yksi Suomen merkittävin lehti siirtyi historiaan.

Jukka Knuuti

Kun Naton 5. artikla ei toimikaan

Jos Venäjä voittaa

Skenaario

Carlo Masala

126 sivua. Siltala 2025

Saksalainen sotilasasiantuntija hahmottelee skenaarion, missä Naton paljon puhuttu 5. artikla joutuu koetukselle. Venäjä hyökkää Narvaan ja Hiidenmaalle.

Eletään vuotta 2028. Ukraina on joutunut tekemään rauhan, joka käytännössä tarkoittaa antautumista. Putin on luopunut vallasta ja hänen seuraajansa toivotaan olevan vähemmän sotaista. Venäjä hyökkää Viroon ja myöhemmin asumattomalle Hansinsaarelle, joka sijaitsee pohjoisimman Kanadan ja Grönlannin välissä.

Nato tuomitsee Venäjän aggressiion. Kun sitten Brysseliin kutsutaan koolle Naton huippukokous, tilanne muuttuu. Yhdysvaltojen presidentti toteaa, ettei sota ole ratkaisu ja uskoo

asian ratkeavan neuvottelemalla. Hän sanoo tapahtunen syynä olevan se, että Viro kohtelee huonosti venäjänkielistä vähemmistöään, kuten Venäjä väittää.

Saksan liittokansleri saa tukea sille, että Naton on reagoitava sotilaallisesti. Kuitenkin Eelä-Euroopan maat, Unkari ja Slovakia ja myös Ranska vastustaa sotilaallisia toimia. Koska Naton päätökset on tehtävä yksimielisesti, Viron ehdottamiin 5. artiklan mukaisiin neuvotteluihin ei tyydytä.

Masala ei vie pohdintaansa tämän pitemmälle, mutta se riittää. 5. artikla, jonka varaan on niin paljon rakennettu, onkin kuollut kirjain.

Jukka Knuuti

Aluksi lupaavasta idän asekaupasta tuli pakkopaita

Tavaraluotosta idänkaupan pakkopaitaan

Suomen sotilasmateriaali-hankinnat Neuvostoliitosta 1959–1970

Lauri Vuorinen

285 sivua. Maanpuolustuskorkeakoulu. Julkaisusarja 1. tutkimuksia numero 62

Olen elänyt siinä käsityksessä, että asehankinnat Neuvostoliitosta olivat hyvä juttu. Sotaväki sinnitteli toisen maailmansodan jäämistöllä ja uuteen kalustoon ei löytynyt millään rahaa. Mutta kun maataloustuotteiden ylijäämää alettiin viedä itään, sillä ostettiin mm. panssarivaunuja, kenttä- ja it-tykistöä ja niin edelleen. Kenraalit olivat aluksi tyytyväisiä. Mutta sitten aseostot idästä haukkasivat liian suuren osan hankintamäärärahoista. Ei kyetty ostamaan aseita lännestä eikä oikein käynnistämään kotimaista tuotantoakaan. Kenraalit yrittivät jarrutella, mutta valtiojohto tuli vyöttäneeksi puolustusvoimat idänkaupan pakkopaitaan.

Poliittikkoihin ulottunut myynninedistämistoiminta alkoi saada painostuksen piirteitä. Erityisesti tämä tuli esille, kun oltiin hankkimassa Draken-

hävittäjiä Ruotsista. Se toteutui, mutta myöhemmin ostettiin aikaisemmin hankittujen MiG21-hävittäjien lisäksi koneen kehittyneempää MiG21bis-muunnosta.

Vuorisen kirja on väitöskirja. Hän on päätenyt siihen, että Neuvostoliiton tarkoituksena oli sitoa Suomi tiukemmin omaan vaikutuspiiriinsä. Tätä torjuttiin mm. sillä, että suomalaiset kävivät koulutuksessa Neuvostoliitossa eikä Suomeen otettu vastaan neuvostoliittolaisia kouluttajia.

Väitöskirja käsittää vuodet 1959–1970. Kalustoa kuitenkin hankittiin senkin jälkeen. Ehkä joku tekee tutkimuksen siitä, kuinka kaupat kehittyivät sen jälkeen.

Jukka Knuuti

Suvun salaisuuksia

Valehtelija, vakooja, vallankumouksellinen

Sukuni salaisuuksien jäljillä

Axa Fahler

440 sivua. Atena 2025

Jos suvusta löytyvät syyttömänä vankileirille tuomittu vannakumouksellinen, joka eteni kansanedustajaksi asti ja punaisen Valpon leivissä ollut, Operaatio Stella Polarikseen sekaantunut mahdollinen kaksoisagentti,

niin suvun tarina ansaitsee tulla muistelluksi. Seuraavan sukupolven eli isänsä kirjoittaja nimeää patologiseksi valehtelijaksi kuviteltuine muukalaislegioonavaiheineen. Toki vastaavia piirteitä Axa Fahler löytää myös isoja isoisaisästään. Sattuma johti Axa Fahlerin penkomaan sukunsa vaiheita. Tyttären kouluprojekti johti Fahlerin matkalle tutkimaan sukuaan ja varsin mielenkiintoinen matka hänelle tuli. Jälkikäteen ajateltuna kyseessä on mitä melkoisin veijaritarina, vaikkei se sitä varmasti tapahtuma-aikana ollut. Fahlerin suvun miehillä näytti olevan monessa suhteessa jalat tukevasti ilmassa.

Köyhistä oloista lähtöisin oleva isoisais Jussi Fahler (1896-1956) liittyi mukaan työväenliikkeen toimintaan. Vaikka hän vastusti aseellista vallankumousta, joutui hän vuonna 1918 vankileirille. Komeana supliikkimiehenä hän järjesti itsensä auttamaan sairaalaan. Lopputuloksena oli, että kun muut vangit näkivät nälkä, lihoi

Jussi Fahler kymmenen kiloa vankileirillä ollessaan. Syksyllä 1919 Fahler armahdettiin monien muiden tavoin. Tämän jälkeen hänestä tuli SDP:n puolueorganisaattori ja osuuskaupan myymälänhoitaja. Hän oli myös yhden kauden (1927-1929) sosialidemokraattien kansanedustajana, mutta hän leimautui kommunistien myötäilijäksi.

Jussin poika, Leo Fahler (1923 – 1971) oli ylioppilas, joka kuului nuorena akateemiseen sosialistiseuraan. Valpo-vaiheen jälkeen Leo Fahler käytti toimittajan tittelä, mutta elätti itsensä lähinnä naisten siivellä.

Kaikista suvuista ei löydy kansanedustajia, Valpon etsiviä, mutta mustia lampaita löytyy ja tarinoita, jotka ansaitsevat tulla muistelluiksi, ennen kuin ne katoavat muistajien myötä. Tavallinen elämä on kaikkine iloineen ja suruineen muistamisen arvoinen.

Pasi Pulju

Suomen jääkärit Itsenäisyytemme kärkijoukko

Millaisia miehiä Suomen jääkärit olivat ja mitä he kokivat vieraissa ja vaikeissa oloissa preussilaisessa sotilaskoulutuksessa? Tämä on kirja heidän perinnöstään itsenäiselle Suomelle.

Suomen jääkärit olivat osa Suomen kansallista vapausliikettä. Saksaan vuosina 1915–1917 salateitse lähteneestä noin 2 000 vapaaehtoisesta muodostettiin jääkäripataljoona. Se oli Suomen itsenäistyessä hyvin koulutettu armeijan kantajoukko.

Hinta 50 euroa

Tilausohje sivulla 43.

23 jatkosodassa

664 sivua. Omakustanne (Otava
2025)

Tiikerinhyppy on varsinainen järkäle. Siinä on 664 sivua, 40 karttaa ja peräti 531 kuvaa. Osa kuvista on ennen julkaisemattomia piironkien kätköistä löytyneitä albumikuvia, osa SA-kuvia ja osa sotahistoriallisilla retkillä Karjalan kannaksella otettuja kuvia. Taistelupaikoilta otetut kuvat ovat pian myös pala historiaa. Karjalan maisema muuttuu ja kaivannot pusi-koituvat. Onko tulevilla sukupolvilla enää mahdollisuutta käydä paikoilla, joilla esi-isämme taistelivat ja pelastivat maamme itsenäisyyden?

Vaikka Sorkon teos katselee sotaa pioneerin näkökulmasta, niin se on hyvin taustoitettu. Siitä saa kokonaiskuvan jatkosodan tapahtumista Karjalan kannaksella. Teoksen lukeminen kannattaa aloittaa sen viimeisestä, silmät avaavasta kappaleesta ”Ketä siellä on”, se kertoo, miksi Sorko on tämän kirjan kirjoittanut.

Matti Hyvärinen

Kieliversiot: suomi, ruotsi, saksa, englanti, latvia

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta eur.		Hinta eur.
Liput ja standaarit		Hopeiset 27-kalvosinnapit	160
Perinneyhdistyksen pienoislippu (erill. hakemuksella)	60	Hopeinen 27-riipus ketjulla	160
Perinneyhdistyksen standaari (erill. hakemuksella)	30	Hopeinen 27-rintakoru	160
Onnittelu- ja suruadressit		Hopeinen 27-rannekoru	130
Ilman tekstiä	10	JP27 100 juhلامerkki	27
Kirjoitettuna ja toimitettuna	15	Hohenlockstedt juhلامitali	20
Kortit		Kirjat	
Jääkärilippu -kortti (neliö)	1	Suomen jääkärit – Itsenäisyytemme karkijoukko	50
Jääkärimerkki -kortti (neliö)	1	Jääkäreiden elämäntyö -Itsenäisyyden puolesta (suomi, ruotsi, saksa, englantia ja latvia)	10
Suomen jääkärit – Finlands jägare -kortti	1	Muut	
Jääkärien tulo Vaasaan Arcturuksella -kortti	1	Jääkäreiden testamentti, kehystetty (suomi, ruotsi)	22
Jääkärilippu 2-osainen ja kuori	2,50	Jääkäreiden testamentti, ei kehystä (suomi, ruotsi)	8
Onnittelukortti jääkärimerkillä ja kuori	2,50	Jääkärimuki	10
Postikorttisarja (5 kpl)	5	Puukko, käyttö	80
Merkit, mitalit ja korut		Puukko, lahja	150
Jääkäripienoismerkki, neula (erill. hakemuksella)	110	Jääkärihautamerkki	90
Jääkäripienoismerkki, riipus (erill. hakemuksella)	110	Jääkäripienoispatsas (erillisellä hakemuksella)	300
Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	15	Kirjeensulkija -merkki	2,50
Verestänne versoi vapaus- mitali	10		
Fallna för friheten- mitali	10		

Tilaukset Jääkärikansliasta: Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI • Puh. 050 377 8845 • sähköposti: kanslia@jp27.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa. Hintoihin lisätään postikulut. Tuotteet voi myös noutaa Jääkärikansliasta.

PAROLE

Päätoimittaja – Chefredaktör

Mikko Ilkko
parole.lehti@outlook.com
Taitto Kirsi Rasinen

Perinneyhdistyksen kotisivut: www.jp27.fi

Facebook: www.facebook.com/jaakaripataljoona27

Instagram: www.instagram.com/jp27.fi

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa:

maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun alussa.

Hinta 20 €/vsk

4 numerus i året, 20 €/årg

Verkkoviestintävastaava Juuso Siltanen, juusosiltanen@outlook.com

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Jordan Kari

Asiamies – Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Berg Marjatta

Elomaa Juhani

Heiskanen Kari

Häyry Tomas

Jaakkola Janne

Kesseli Pasi

Tavalla Arvi

Välimäki Pasi

JP27:N PERINNEYHDISTYS ry FÖRENINGEN JB27:S TRADITIONER RF

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Valtonen Vesa, PY

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno, HKI-UUS

Jäsenet – Medlemmar

Ahokas Kari, P-P ja KAI

Hakola Terhi, E-P

Kyrövaara Hannu, SAT

Latvala Raimo, VAA

Lerkki Seppo, V-S

Miettinen Helena, HKI-UUS

Sillanpää Pekka, HKI-UUS

KANSLIA: avoinna tiistaina ja keskiviikkona 9.00–15.00, muutoin sopimuksen mukaan. Toiminnanjohtajan Marko Maaluodon tavoittaa kanslian numerosta 050 377 8845 ja sähköpostitse kanslia@jp27.fi

Kansliet: öppet på tisdag och torsdag 9–15, andra tider enligt överenskommelse. Verksamhetsledare Marko Maaluoto är anträffbar på kansliet på nummer 050 377 8845 och per epost kanslia@jp27.fi

Itsenäisyyspäivän paraatin ohimarssilla oli mukana ratsuosasto 6.12.2024 Lappeenrannassa.
Kuva: Amos Kautto

